

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ”

<https://www.facebook.com/profile.php?id=161037521061610>

“Equality and Justice”

स्वतंत्रता, समानता, भाईचारा

PATIALA

On line paper

18 ਜੂਨ 2025 ਬੁੱਧਵਾਰ “ਰੋਜ਼ਾਨਾ” ਸਾਲ ਚੌਥਾ

w.e.f. 15 August 2022

ਪਟਿਆਲਾ

ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ- ਇੰਜੀ. ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚੁੰਬਰ | whatsapp. 91-94636-01616 | email. hardipchumber57@gmail.com | ਸਹਿ ਸੰਪਾਦਕ- ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਆਸ਼ਾ ਕੁਮਾਰੀ, ਡਾ. ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ

ਅੰਬੇਡਕਰਵਾਦ ਸਮਾਨਤਾ ਅਧਾਰਿਤ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦ ਅਸਮਾਨਤਾ ਅਧਾਰਿਤ ਵਿਵਸਥਾ, ਸਮਾਨਤਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਹੀ ਸਾਰੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਹੈ

(Google pay- 91-9780634849) HARDIP SINGH STATE BANK OF INDIA ACCT NO-10566643658 . IFSC- SBIN0050773

ਸਿਧਾਰਥ ਗੌਤਮ ਬੁੱਧ ਦੇ ਧਮ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਸਭ ਲਈ ਸੁੱਖ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮਾਰਗ ਦੀਆਂ ਔਕੜਾਂ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿਸ਼ਵ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ

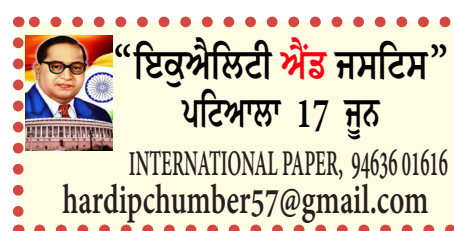
“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ” ਪਟਿਆਲਾ -ਸਿਧਾਰਥ ਗੌਤਮ ਬੁੱਧ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਇਹ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਖ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮਾਰਗ ਰਾਹ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਮੁੱਢਲੇ ਪੰਜ ‘ਪੰਚਸ਼ੀਲ’ ਸਿਧਾਂਤ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਕੇ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ‘ਮਨ ਦੀ ਸਮਾਧੀ’ ਲੱਗ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ:

1. **ਆਹਿੰਸਾ**- ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾਂ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ, ਹਰ ਇਕ ਜੀਵਨ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨਾ
2. **ਚੋਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ**- ਦੁਸਰਿਆਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨਾ
3. **ਵਿਬਚਾਰ ਨਾਂ ਕਰਨਾ**- ਕੋਈ ਜਿਨਸੀ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਨਾਂ ਕਰਨਾ
4. **ਬੂਠ ਨਹੀਂ ਬੋਲਣਾ**- ਆਪਣੇ ਆਚਾਰ, ਵਿਚਾਰ, ਵਿਵਹਾਰ ਵਿੱਚ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਬਣੇ ਰਹਿਣਾ
5. **ਨਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ**- ਕੋਈ ਨਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ, ਮਨ ਦਾ ਦਸ਼ਾ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਗਾੜ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰੀ, ਮਨ ਸੁੱਧ ਰਖਣਾ ਅਤੇ ਸਾਫ਼ ਮਨ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨਾ

ਬਸਪਾ ਮੁਖੀ ਮਾਇਆਵਤੀ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ‘ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਸਾਧਦਿਆਂ ਕਿਹਾ- ਜਨਗਣਨਾ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ:

ਕਾਂਗਰਸ ‘ਤੇ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸਨੇ ਜਾਤੀ ਜਨਗਣਨਾ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਮੋੜਕੇ ਰਖਿਆ

ਨੈਸ਼ਨਲ ਡੈਸਕ: ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਾਇਆਵਤੀ ਨੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਾਤੀ ਜਨਗਣਨਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜਨਗਣਨਾ ਦਾ ਕੰਮ, ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਜਨ ਭਲਾਈ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਹੁਣ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ‘ਐਕਸ’ ‘ਤੇ ਆਪਣੀ ਲੰਬੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ, ਬਸਪਾ ਮੁਖੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ 11 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਬਾਰੇ ਜੋ ਵਿਸ਼ਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਹਕੀਕਤ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀਆਂ ਲਾਭਦਾਇਕ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਭਾਵ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਰੀਬੀ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਦੁੱਖ ਆਦਿ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਪੂਰੀ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਾ ਸਹੀ ਸਮਾਂ ਆਉਣ ‘ਤੇ ਖੁਦ ਜਵਾਬ ਦੇਵੇਗੀ।” ਉਨ੍ਹਾਂ

ਕਿਹਾ, “ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਜਾਤੀ ਜਨਗਣਨਾ ਦਾ ਕੰਮ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਰੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਬਹੁਤ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੁਣ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਜਨਗਣਨਾ ਦਾ ਇਹ ਕੰਮ, ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਜਨਤਕ ਭਲਾਈ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਹੁਣ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਇਸ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।” ਮਾਇਆਵਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੰਮ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਾਇਆਵਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਛੋਟੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ‘ਤੇ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ

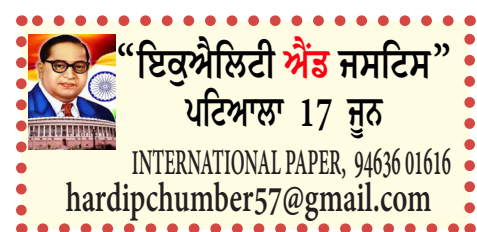
ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਵੀ ਤਿਆਰੀਆਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਬਿਹਤਰ ਨਤੀਜੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ। ਬਿਹਾਰ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿੱਚਾਰਜ ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਬਸਪਾ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਬਣੇਗੀ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੀ ਸੀਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਸਾਰੀਆਂ 243 ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ ‘ਤੇ ਇਕੱਲੀ ਲੜੇਗੀ। ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ 2000 ਵਿੱਚ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇਸਦੇ ਪੰਜ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਬਸਪਾ ਦੇ ਚੰਗਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਟਿਕਟਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ‘ਤੇ ਦੂਜੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੋਂ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਉਤਾਰਿਆ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਸਪਾ ਕੋਲ ਸ਼ਰਨ ਲਈ।

2020 ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਜੇਤੂ ਜੇਡੀਯੂ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਮੰਤਰੀ ਬਣਿਆ। ਮਾਇਆਵਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨਕਾਲ ਤੋਂ ਹੀ ਜਾਤੀ ਜਨਗਣਨਾ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਜਾਰੀ ਸੀ। “ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਉੱਠੀਆਂ ਹਨ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ,” ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ। ਉਸਨੇ ਪਾਰਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਜਨਗਣਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਅਤੇ ਸੁਚੇਤ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ‘ਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਨਿਯਮਤ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਈਰਾਨ ਦਾ ਖਾਮੇਨੇਈ ਕਿੱਥੇ ਲੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਮਾਰਾਗੇ ਨਹੀਂ : ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ

ਈਰਾਨ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਦੀ ਕੀਤੀ ਅਪੀਲ

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਜ਼ਰਾਈਲ-ਈਰਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਈਰਾਨ ਦੇ ਸੁਪਰੀਮ ਲੀਡਰ ਅਯਾਤੁੱਲਾ ਅਲੀ ਖਾਮੇਨੇਈ ਕਿੱਥੇ ਲੁਕੇ ਹੋਏ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਜਾਵੇ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਇਕ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪੋਸਟ ‘ਚ ਈਰਾਨ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ, ਜਦਕਿ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸੰਘਰਸ਼ ‘ਚ ਲਗਾਤਾਰ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਖੌਤੀ ਸੁਪਰੀਮ ਲੀਡਰ ਕਿੱਥੇ ਲੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਇੱਕ ਆਸਾਨ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਹੈ, ਪਰ ਉੱਥੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ - ਅਸੀਂ ਉਸਨੂੰ ਮਾਰਨ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ!, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ

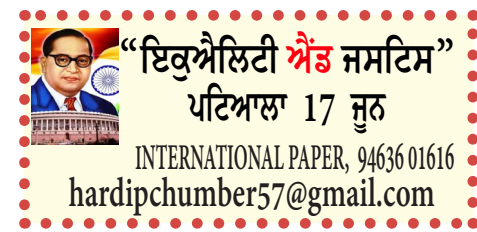
ਘੱਟ ਫਿਲਹਾਲ ਤਾਂ ਨਹੀਂ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਜਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਸੈਨਿਕਾਂ ‘ਤੇ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾਣ। ਸਾਡਾ ਸਬਰ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।” ਤਹਿਰਾਨ ਪ੍ਰਤੀ ਟਰੰਪ ਦੀ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਤਹਿਰਾਨ ਦੇ 95 ਲੱਖ ਵਸਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਭੱਜਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਟੀਮ ਨਾਲ ਤੁਰੰਤ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਪਰਤਣ ਲਈ ਇਕ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿਖਰ ਸੰਮੇਲਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਯਾਤਰਾ ਨੂੰ ਵੀ ਛੇਟਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਟਰੰਪ ਮੰਗਲਵਾਰ ਤੜਕੇ ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਪਹੁੰਚੇ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ

ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਆਇਆ ਸੀ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੇ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਹਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਈਰਾਨ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਤਹਿਰਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਝਟਕਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ- ਖ਼ਾਸਕਰ ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਟਰੰਪ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਹੋਰ ਮਦਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ, ਸ਼ਾਇਦ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀਆਂ ਨੂੰ ਡੂੰਘੇ ਭੂਮੀਗਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਈਰਾਨੀ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਲਈ ਬੰਕਰ-ਤੇੜਨ ਵਾਲੇ ਬੰਬ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਿੱਧੀ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਨਾ, ਟਰੰਪ ਲਈ ਭਾਰੀ ਸਿਆਸੀ ਜੋਖਮ

ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਪਰਤਦੇ ਸਮੇਂ ਟਰੰਪ ਨੇ ਸਮਝੌਤੇ ‘ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ‘ਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ‘ਤੇ ਈਰਾਨੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ‘ਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਅਸਲ ਅੰਤ ਅਤੇ ਤਹਿਰਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੱਡਣ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਵਨ ‘ਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, “ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਦਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੌਂਦਾ ਕਰੋ। ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਉਹ ਕੀ ਕਰਨਗੇ। ਮੈਂ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁਝ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।” ਈਰਾਨ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸਿਰਫ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਤਹਿਰਾਨ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਬੰਬ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ ਸਿੰਡੀਕੇਟ: ਈਡੀ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਸਟੇ ਛੇ ਰਾਜਾਂ ‘ਚ 15 ਟਿਕਾਣਿਆਂ ‘ਤੇ ਛਾਪੇ

ਐੱਨ ਫੇ ਰ ਸ ਮੈਂ ਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ (ਈਡੀ) ਨੇ ਡਰੱਗ ਤਸਕਰੀ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਗੱਠਜੋੜ ਖਿਲਾਫ ਵਿੱਚੀ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਉੱਤਰਾਖੰਡ, ਹਿਮਾਚਲ

ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਰਾਜਸਥਾਨ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ 15 ਥਾਵਾਂ ‘ਤੇ ਛਾਪੇ ਮਾਰੇ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ, ਪੰਜਾਬ ਪੁਲੀਸ ਵੱਲੋਂ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ, 1985 ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਦੇ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰਾਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦਲਾਲ ਐਲੇਕਸ

ਪਾਲੀਵਾਲ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਂਫਾਈਆਰ ਦੇ ਆਧਾਰ ‘ਤੇ ਇਹ ਛਾਪੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਹਨ। ਛਾਪਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਫਾਰਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੈਸਰਜ਼ ਬਾਇਓਜੈਨੋਟਿਕ ਡਰੱਗਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ, ਮੈਸਰਜ਼ ਸੀਬੀ ਹੈਲਥਕੇਅਰ, ਮੈਸਰਜ਼ ਸਮਾਈਲੈਕਸ ਫਾਰਮਾਕੈਮ

ਡਰੱਗ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼, ਮੈਸਰਜ਼ ਸੇਲ ਹੈਲਥ ਕੇਅਰ (ਆਈ) ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ, ਮੈਸਰਜ਼ ਐਸਟਰ ਫਾਰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

8 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਗਿਰੋਹ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼; ਦੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ

ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਵੱਲੋਂ ਨਾਇਬ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ”
ਪਟਿਆਲਾ 17 ਜੂਨ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 17 ਜੂਨ 2025 - ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੀ ਦੂਰਅੰਦੇਸ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸੂਬਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਚੱਲ ਰਹੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦੌਰਾਨ, ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਰਾਜ ਸਾਈਬਰ ਕ੍ਰਾਈਮ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਨੇ ਪੰਚਕੂਲਾ ਅਤੇ ਅਬੋਹਰ ਤੋਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਕੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਗਿਰੋਹ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ (ਡੀਜੀਪੀ) ਪੰਜਾਬ ਗੌਰਵ ਯਾਦਵ ਨੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਦਿੱਤੀ।

ਇਹ ਗਿਰੋਹ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਮ ਅਤੇ ਵਟਸਐਪ ਗਰੁੱਪਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਟਾਕ ਮਾਰਕੀਟ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦਾ ਛਲਾਵਾ ਦੇ ਕੇ ਭੇਲੇ-ਭਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜਾਲ ਵਿੱਚ ਫਸਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਗਿਰੋਹ ਦੇ ਸ਼ਾਤਿਰ ਲੋਕ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਭਰੋਸੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਮੋਬਾਇਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਾਅਲੀ ਏ.ਪੀ.ਕੇ. ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਇਨਸਟਾਲ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਸਨ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਪੈਸੇ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਜਾਅਲੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੇ ਜਾਲ ਵਿਚ ਫਸ ਕੇ ਭੇਲੇ-ਭਾਲੇ ਲੋਕ ਬੜੀ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੈਸੇ ਨਿਵੇਸ਼

ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪੰਚਕੂਲਾ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਵਰੁਣ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਅਬੋਹਰ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਸਾਹਿਲ ਸੇਠੀ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਵਰੁਣ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਬੈਂਕ ਖਾਤਾ ਸਾਹਿਲ ਸੇਠੀ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਅੱਗੇ ਅਜਿਹੇ ਖਾਤੇ ਖਰੀਦਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਰਗਨਾ, ਜੋ ਉਸ ਨਾਲ ਵਰਚੁਅਲ ਮੋਬਾਈਲ ਨੰਬਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਐਨ.ਸੀ.ਆਰ. ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸਾਈਬਰ ਵਿੱਤੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵੇਚ ਦਿੰਦਾ ਸੀ।

ਡੀਜੀਪੀ ਗੌਰਵ ਯਾਦਵ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਗਨਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਰਜ਼ੀ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਟਰਾਂਸਫਰ ਰਾਹੀਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ ਜੁਟਾਈ ਰਕਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਿੰਦੇ ਸਨ।

ਡੀਜੀਪੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਲਜ਼ਮ, 14 ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 34 ਹੋਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਾਈਬਰ ਧੋਖਾਧੜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਘੁਟਾਲੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ 8 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ,”। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਰਚੁਅਲ ਮੋਬਾਈਲ ਨੰਬਰਾਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀਆਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਆਪਕ ਨੈੱਟਵਰਕ

ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਸਾਂਝੇ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਵਧੀਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ (ਏਡੀਜੀਪੀ) ਸਾਈਬਰ ਕ੍ਰਾਈਮ ਵੀ. ਨੀਰਜਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 15 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਠੱਗੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਇੱਕ ਪੀੜਤ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜੁਬਾਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਇੱਕ ਸਾਈਬਰ ਕ੍ਰਾਈਮ ਟੀਮ ਨੇ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟੀਮ ਨੇ ਕਈ ਓਐਸਐਈਐਨਟੀ ਤਕਨੀਕਾਂ ਅਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਸਾਈਬਰ ਕ੍ਰਾਈਮ ਕੋਆਰਡੀਨੇਸ਼ਨ ਸੈਂਟਰ (ਆਈ4ਸੀ) ਦੇ ਸਮਨਵੇ ਪੋਰਟਲ ਦੀ ਤਕਨੀਕੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵਰਤ ਕੇ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ।

ਏਡੀਜੀਪੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਿੱਲੀ/ਐਨ.ਸੀ.ਆਰ. ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਰਚੁਅਲ ਮੋਬਾਈਲ ਨੰਬਰਾਂ ਅਤੇ ਜਾਅਲੀ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਡਿਲੀਵਰੀ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀਆਂ ਨੇ 14 ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਵੱਡੇ ਸਾਈਬਰ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨੈੱਟਵਰਕ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਸਟੇਟ ਸਾਈਬਰ ਕ੍ਰਾਈਮ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਖੇ ਬੀਐਨਐਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 318(4) ਅਤੇ 61(2) ਅਤੇ ਆਈਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ

66(ਸੀ) ਅਤੇ 66(ਡੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਫਆਈਆਰ 04 ਮਿਤੀ 08-05-2025 ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਡੱਬੀ: ਨਿਵੇਸ਼ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕੀ ਹੈ?

ਇਸ ਵਿਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਾਲੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਉੱਚ ਰਿਟਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਸੱਚ ਹੋਣ ਦਾ ਭੁਲੇਖਾ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਘੁਟਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਏ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਆਰਥਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਪੁਰਾਣੇ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਪੇਂਜੀ ਸਕੀਮ ਵਜੋਂ ਵੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ - ਨਿਵੇਸ਼ ਧੋਖਾਧੜੀਆਂ ਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹੋ * ਸਿਰਫ਼ ਸੇਬੀ-ਰਜਿਸਟਰਡ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰੋ

* ਨਿਵੇਸ਼ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੋ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਟਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਤੋਂ ਬਚੋ * ਵਪਾਰਕ ਐਪਸ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ੱਕੀ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਵੋ

* ਕਦੇ ਵੀ ਅਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਏਪੀਕੇ ਫਾਈਲਾਂ ਇੰਸਟਾਲ ਨਾ ਕਰੋ ਜਾਂ ਅਣਜਾਣ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਬੈਂਕ ਵੇਰਵੇ ਸਾਂਝੇ ਨਾ ਕਰੋ

* ਹੈਲਪਲਾਈਨ 1930 'ਤੇ ਕਾਲ ਕਰਕੇ ਜਾਂ cyber-crime.gov.in 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰੋ।

ਧੂਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਰੋਤਾਂ ਅਤੇ ਵਸੀਲਿਆਂ ਤੋਂ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ 3,58,97,111.59 ਰੁਪਏ ਸੀ ਜਦਕਿ ਉਸਦਾ ਕੁੱਲ ਖਰਚ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ 11,18,34,544.22 ਰੁਪਏ ਦੀ ਸੀ- ਜੋ ਉਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਮਦਨ ਨਾਲੋਂ 7,59,37,432.63 ਰੁਪਏ (211.54 ਫ਼ੀਸਦ) ਵੱਧ ਹੈ

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ”
ਪਟਿਆਲਾ 17 ਜੂਨ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਚਲਾਈ ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਨੇ ਨਾਇਬ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਵਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਧੂਤ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਧੂਤ ਕਲਾਂ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਨੂੰ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਇੱਥੇ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰਾਜ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਜਲੰਧਰ ਰੇਂਜ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧੂਤ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ

ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਜਾਇਜ਼ ਕਮਾਈ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਇਦਾਦ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੌਰਾਨ 1 ਜਨਵਰੀ, 2009 ਤੋਂ 31 ਦਸੰਬਰ, 2018 ਤੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਕਫ਼ੇ ਦੌਰਾਨ

ਕਿ ਇਸ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਸਮਾਨਤਾ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧੂਤ ਨੇ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਬੇਹਿਸਾਬੀ ਅਚੱਲ ਅਤੇ ਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਜਾਇਜ਼ ਕਮਾਈ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਫੰਡ ਖਰਚ ਕੀਤੇ, ਜੋ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਸਿੱਧੀ-ਸਿੱਧੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੇਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣਾ, ਜਲੰਧਰ ਰੇਂਜ ਵਿਖੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਕੱਲ੍ਹ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਹੈਪੀ ਮਕਾਬਲੇ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਖਮੀ

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ”
ਪਟਿਆਲਾ 17 ਜੂਨ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਹੈਪੀ ਦਾ ਐਨਕਾਊਂਟਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ 534 ਗ੍ਰਾਮ ਹੈਰੋਇਨ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ। ਤਸਕਰ ਨੂੰ ਇਲਾਜ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਮੁਕਾਬਲਾ ਅਟਾਰੀ ਨੇੜੇ ਹੋਇਆ। ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੌਰਾਨ

ਤਸਕਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਐਸਐਸਪੀ ਦਿਹਾਤੀ ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਹੈਪੀ ਵਿਰੁੱਧ 11 ਜੂਨ ਨੂੰ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ

ਇੱਕ ਰਾਹਗੀਰ ਦੀ ਗੋਲੀ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਖਾਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਹੈਪੀ ਨੂੰ ਫੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਉਸਨੇ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ 'ਤੇ ਦੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ। ਜਵਾਬੀ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ 534 ਗ੍ਰਾਮ ਹੈਰੋਇਨ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਲੁਧਿਆਣਾ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣ: ਪੋਲਿੰਗ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੱਕ ਓਪੀਨੀਅਨ ਪੋਲ ਤੇ ਐਗਜ਼ਿਟ ਪੋਲ ‘ਤੇ ਰਹੇਗੀ ਪਾਬੰਦੀ

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ”
ਪਟਿਆਲਾ 17 ਜੂਨ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਲੁਧਿਆਣਾ, 17 ਜੂਨ, 2025 - 19 ਜੂਨ ਨੂੰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਪੱਛਮੀ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਵੋਟਿੰਗ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੱਕ ਓਪੀਨੀਅਨ ਪੋਲ ਜਾਂ ਐਗਜ਼ਿਟ ਪੋਲ ਦੇ

ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਚੈਨਲ ਜਾਂ ਪੋਰਟਲ ਨੂੰ ਇਸ ਮਿਆਦ ਤੱਕ ਓਪੀਨੀਅਨ ਪੋਲ ਜਾਂ ਐਗਜ਼ਿਟ ਪੋਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪੋਲਿੰਗ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪੂਰੀ ਹੋਣ

ਤੱਕ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੋਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਮੱਗਰੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਓਪੀਨੀਅਨ ਪੋਲ, ਐਗਜ਼ਿਟ ਪੋਲ ਜਾਂ ਸਰਵੇਖਣ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ।

ਲੁਧਿਆਣਾ ਪੱਛਮੀ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ, ਕੁੱਲ 175469 ਵੋਟਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 90088 ਪੁਰਸ਼, 85371 ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ 10 ਤੀਜੇ ਲਿੰਗ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਦੇ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਆਹਮੇ-ਸਾਹਮਣੇ ਟੱਕਰ ‘ਚ ਪਿਓ-ਪੁੱਤ ਹੋਏ ਫੌੜ, ਦੂਜਾ ਪੁੱਤ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖਮੀ

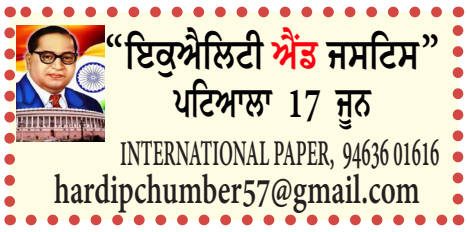
“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ”
ਪਟਿਆਲਾ 17 ਜੂਨ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਲਾਲਡੂ 17 ਜੂਨ 2025: ਅੰਬਾਲਾ- ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ

ਕੌਮੀ ਮਾਰਗ ਉੱਪਰ ਪੈਂਦੇ ਸਰਸੀਣੀ ਚੌਕ ‘ਤੇ ਦੋ ਕਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈ ਆਹਮੇ-ਸਾਹਮਣੇ ਦੀ ਟੱਕਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸਵਾਰ ਇੱਕ ਪਿਤਾ-ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ

ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਜਾ ਪੁੱਤਰ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਜੀਐਮਸੀਐਚ-32 ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਖਮੀ ਪਿਤਾ-ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਡੇਰਾਬੱਸੀ ਸਿਵਲ

ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਲਾਲਡੂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਵਾਹਨ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ

ਸਾਡੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਹਾਲੇ ਬਾਕੀ ਹੈ- ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ

ਇੰਜੀ. ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚੁੰਬਰ

ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ
ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ

1935 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ 1937 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅੱਧੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਅਤੇ ਚਤੁਰਵਰਨ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ 7 ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਏ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀ, ਵਿਧਾਇਕ ਬਣੇ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਆਦਿ ਵੀ ਬਣਨ ਲੱਗੇ। ਹੁਣ ਸ਼ਾਸਨ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਭਾਰਤ ਚਤੁਰਵਰਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਗੁਲਾਮ ਮੰਨਦੇ ਸਨ। 1947 ਵਿੱਚ ਸੱਤਾ ਬਦਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਵਰਗ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਉਹ ਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਕੁੱਝ ਲਾਭ ਹੋਇਆ ਜਿਹੇ ਜਿਹਾ ਲਾਭ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸ਼ਾਸਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਚਤੁਰਵਰਨ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਮੰਤਰੀ, ਵਿਧਾਇਕ, ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਵਰਗ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਹੱਕ ਦਿਵਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਕੁੱਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

ਗੋਲਮੇਜ਼ ਕਾਨਫਰੰਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 9, 10, 11 ਅਗਸਤ 1930 ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਨਾਗਪੁਰ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰ ਪੱਧਰ ਦਾ ਅਛੂਤ ਸਮੇਲਨ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਲੰਡਨ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਗੋਲਮੇਜ਼ ਕਾਨਫਰੰਸ ਲਈ ਅਛੂਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਸਨ ਜਿੱਥੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਰੂਪਰੇਖਾ ‘ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਜੋ ਵੀ ਸਮਾਜਿਕ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਰਤਾਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸੀ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ 20 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਾਰਨਿੰਗ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪੂਰੀ

ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕੜੀ ਜੋੜਨ ਲਈ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਦੇ ਲੇਖ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ

(ਕਲ੍ਹ ਦੇ ਲੇਖ ਦਾ ਬਾਕੀ ਭਾਗ)

III. ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ:

8. ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਮਾਜਿਕ ਮੁੱਦੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਵੈ-ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਣਗੇ ਪਰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ੁਲਮ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਲਈ ਸਵੈ-ਸ਼ਾਸਨ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਯਕੀਨੀ

ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਇਹ ਮੇਰਾ ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜਿਸ ‘ਤੇ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਹੱਲ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਸ਼ਾਸਨ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਸੁਝਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਇਹਨਾਂ ਖੋਜਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਾਂ ਦੀ ਤਰਜ਼ ‘ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸਦਾ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ

ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਤਰੀਕਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਜੋ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਤੁਹਾਡੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਸਨੂੰ ਖੁਦ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਕੋ, ਸਗੋਂ ਉਸ ‘ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਵੀ ਰੱਖ ਸਕੋ ਤਾਂ ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਹ ਉਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਤੀਜੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਜਾਂ ਵਾਇਸਰਾਏ ਜਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਘ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਛੱਡ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸਾਡੇ ਲਈ ਕੀ ਫਾਇਦਾ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੋੜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਹ ਸ਼ਕਤੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਸ਼ਾਸਨ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਤਾਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਹੋਵੇ।

ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕੁਦਰਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਹ ਰਾਜ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਸਥਿਤੀ ਭਾਰਤ ਵਰਗੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਰਾਜਾਂ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਕੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ। ਨਹਿਰੂ (ਮੋਤੀ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ) ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਲਿਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਐਲਾਨਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਨਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਭਾਰਤੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਅਧੀਨ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਓਨੇ ਹੀ ਉਤਸੁਕ ਹਨ ਜਿੰਨੇ ਉਹ ਦਫ਼ਤਰੀ ਕਲਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਸਮੂਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ

ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਅਜਿਹੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਐਲਾਨਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਪਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਭਾਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਅਤੇ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਲਾਭ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਉਸ ਐਲਾਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਪਾਅ ਲਈ ਕੀਤੇ

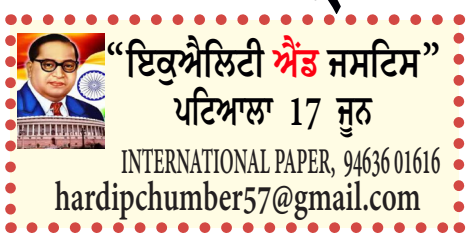
ਗਏ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜੋ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਯੁੱਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਤੰਤਰ ਐਲਾਨੇ ਗਏ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਸਦਾ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇਹ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੁਆਰਾ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਰਾਸ਼ਟਰਾਂ ਦੀ ਲੀਗ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਾਂ ਦੀ ਲੀਗ ਦੀ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਲੈਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ‘ਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਕੀ ਨਹਿਰੂ (ਮੋਤੀ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ) ਕਮੇਟੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਪਾਅ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ? ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਧਾਰਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਇਸ ਲਈ, ਨਹਿਰੂ (ਮੋਤੀ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ) ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗਰੰਟੀ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਭਰਮ ਹੈ।

9. ਜੇਕਰ ਨਹਿਰੂ (ਮੋਤੀ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ) ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਵੀ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਲੀਗ ਆਫ਼ ਨੇਸ਼ਨਜ਼ ਜਾਂ ਵਾਇਸਰਾਏ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦਾ ਵਾਧੂ ਹਥਿਆਰ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ। ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹਥਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਤਰੀਕਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਜੋ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਤੁਹਾਡੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਸਨੂੰ ਖੁਦ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਕੋ, ਸਗੋਂ ਉਸ ‘ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਵੀ ਰੱਖ ਸਕੋ ਤਾਂ ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਹ ਉਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਤੀਜੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਜਾਂ ਵਾਇਸਰਾਏ ਜਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਘ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਛੱਡ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸਾਡੇ ਲਈ ਕੀ ਫਾਇਦਾ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੋੜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਹ ਸ਼ਕਤੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਸ਼ਾਸਨ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਤਾਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਹੀ ਅਸੀਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕੰਮਕਾਜ ‘ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਰੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਤਰੱਕੀ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਗਾਰੰਟੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਕਿਉਂ ਝਿਜਕੋ? ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਕਮਾਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਤੀਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰ ਢੁਕਵੀਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜੋ ਵੀ ਹੋਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕਰੋ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਗਠਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੀ ਢੁਕਵੀਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋ।

(ਲੇਖ ਦਾ ਬਾਕੀ ਭਾਗ ਕਲ੍ਹ)

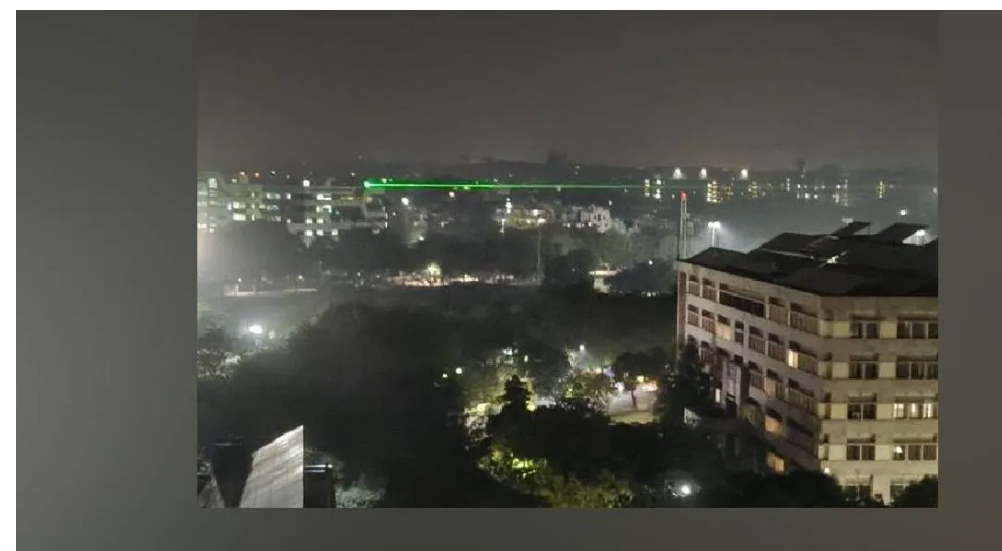
ਡੀ.ਆਰ.ਡੀ.ਓ., ਆਈ.ਆਈ.ਟੀ.-ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਕੁਆਂਟਮ ਸੰਚਾਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਯੋਗਾਤਮਕ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਰਤ ਨੇ ਕੁਆਂਟਮ ਸੰਚਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁਆਂਟਮ ਸਾਈਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਰੀਅਲ-ਟਾਈਮ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨਾਂ ਵੱਲ ਇੱਕ ਸੰਭਾਵੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਆਈਆਈਟੀ-ਦਿੱਲੀ ਕੈਂਪਸ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਇੱਕ ਫ੍ਰੀ-ਸਪੇਸ ਆਪਟੀਕਲ ਲਿੰਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇੱਕ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੂਰੀ ‘ਤੇ ਕੁਆਂਟਮ ਐਂਟੈਂਗਲਮੈਂਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਫ੍ਰੀ-ਸਪੇਸ ਕੁਆਂਟਮ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸੰਚਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਸਫਲ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਇੱਕ “ਨਵੇਂ ਕੁਆਂਟਮ ਯੁੱਗ” ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਡੀਆਰਡੀਓ ਅਤੇ ਆਈਆਈਟੀ-ਦਿੱਲੀ ਦੇਵਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿੱਖਾਈ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਹ ਵਿਕਾਸ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸੰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਪੜਾਅ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ “ਗੇਮ-ਚੇਂਜਰ” ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਐਂਟੈਂਗਲਮੈਂਟ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੁਆਂਟਮ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸੰਚਾਰ ਕੁਆਂਟਮ ਸਾਈਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਰੀਅਲ-ਟਾਈਮ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲੰਬੀ-ਦੂਰੀ ਦੀ ਕੁਆਂਟਮ ਕੀ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਸ਼ਨ (QKD), ਕੁਆਂਟਮ ਨੈੱਟਵਰਕਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ, ਅਤੇ ਸੰਭਾਵੀ ਕੁਆਂਟਮ ਇੰਟਰਨੈੱਟ। ਪ੍ਰਯੋਗ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਲਗਭਗ 240 ਬਿੱਟ ਪ੍ਰਤੀ ਸਕਿੰਟ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੁੰਜੀ ਦਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ, ਜਿਸਦੀ ਕੁਆਂਟਮ ਬਿੱਟ ਗਲਤੀ ਦਰ 7 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ।

ਇਹ ਤਰੱਕੀਆਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕੁਆਂਟਮ ਤਕਨਾਲੋਜੀਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਟੀਚਿਆਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। DRDO ਦੇ ਭਵਿੱਖਵਾਦੀ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ (DFTM) ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ‘ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਅਤੇ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਆਫ ਫੋਟੋਨਿਕ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀਜ਼ ਫਾਰ ਫ੍ਰੀ ਸਪੇਸ QKD’ ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਹ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਭਾਸਕਰ ਕਾਮੇਰੀ ਦੇ ਖੋਜ ਸਮੂਹ ਦੁਆਰਾ DRDO ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ, IIT-ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਖੋਜ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਡੀਨ, DIA-CoE ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਤੇ DRDO ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਕੁਆਂਟਮ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਫਾਇਦੇ

ਬਿਆਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੁਆਂਟਮ ਇੰਟੈਂਗਲਮੈਂਟ-ਅਧਾਰਤ QKD ਰਵਾਇਤੀ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਫਾਇਦੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇਵਾਂ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੁਧਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਡਿਵਾਈਸਾਂ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਅਪੂਰਣ ਹਨ, ਕੁਆਂਟਮ ਇੰਟੈਂਗਲਮੈਂਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮੁੱਖ ਵੰਡ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਲਝੇ ਹੋਏ ਫੋਟੋਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਪਣ ਜਾਂ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੁਆਂਟਮ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਭਾਵੀ ਵੀਵਸਡ੍ਰੋਪ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੁਆਂਟਮ ਸੰਚਾਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਅਟੁੱਟ ਏਨਕ੍ਰਿਪਸ਼ਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸਨੂੰ ਦੇਹਰੀ-ਵਰਤੋਂ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਉਪਯੋਗ ਹਨ ਜੋ ਰਣਨੀਤਕ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਫੈਲਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ, ਵਿੱਤ ਅਤੇ ਦੂਰਸੰਚਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੰਚਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।

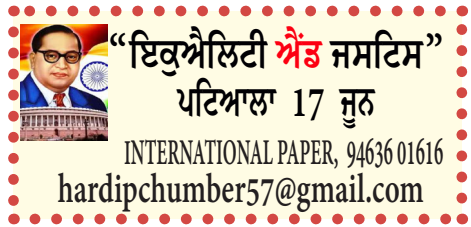
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਖਾਲੀ ਥਾਂ QKD ਆਪਟੀਕਲ ਫਾਈਬਰ ਵਿਛਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜੋ ਵਿਘਨਕਾਰੀ ਅਤੇ ਮਹਿੰਗੀ ਦੇਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਚੁਣੌਤੀਪੂਰਨ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਸੰਘਣੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚ।

ਪਿਛਲਾ ਡੀਓਨਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ

ਪਹਿਲਾਂ, 2022 ਵਿੱਚ, DRDO ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਭਾਸਕਰ ਦੀ ਟੀਮ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ, ਵਪਾਰਕ-ਗ੍ਰੇਡ ਭੂਮੀਗਤ ਡਾਰਕ ਆਪਟੀਕਲ ਫਾਈਬਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਿੰਧਿਆਚਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਯਾਗਰਾਜ ਵਿਚਕਾਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਇੰਟਰਸਿਟੀ ਕੁਆਂਟਮ ਸੰਚਾਰ ਲਿੰਕ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 2024 ਵਿੱਚ, ਟੀਮ ਇੱਕ ਹੋਰ DRDO-ਸਮਰਥਿਤ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਵਿੱਚ 100 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਟੈਲੀਕਾਮ-ਗ੍ਰੇਡ ਆਪਟੀਕਲ ਫਾਈਬਰ ਉੱਤੇ ਉਲਝਣ ਰਾਹੀਂ ਕੁਆਂਟਮ ਕੁੰਜੀਆਂ ਵੰਡਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਰਹੀ।

ਇਹਨਾਂ ਤਕਨਾਲੋਜੀਆਂ ਨੂੰ DRDO-ਇੰਡਸਟਰੀ-ਅਕਾਦਮੀਆ - ਸੈਂਟਰਜ਼ ਆਫ਼ ਐਕਸੀਲੈਂਸ (DIA-CoEs) ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਰਾਹੀਂ ਉਗਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ IITs, IISc, ਅਤੇ ਹੋਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਰਗੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ 15 ਅਜਿਹੇ ਕੇਂਦਰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜੋ ਅਤਿ-ਆਧੁਨਿਕ ਰੱਖਿਆ ਤਕਨਾਲੋਜੀਆਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ‘ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਹਨ। ਰੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਖੋਜ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ DRDO ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਸਮੀਰ ਵੀ ਕਾਮਤ, IIT-ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਰੰਗਨ ਬੈਨਰਜੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਨੇ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਲਈ ਟੀਮ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ।

ਖੂਹ, ਬੋਰ ਪੁੱਟਣ ਜਾਂ ਮੁਰੰਮਤ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਾਰੀ

ਮਾਨਸਾ, 17 ਜੂਨ : (ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ ਪਮਾਰ)

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਸ੍ਰੀ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਤਹਿਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਾਨਸਾ ਦੀ ਹਦੂਦ ਅੰਦਰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਖੂਹ, ਬੋਰ ਪੁੱਟਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਖੂਹ, ਬੋਰ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭੂਮੀ ਮਾਲਕ 15 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ/ਉਪ ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ/ਬੀ.ਡੀ. ਪੀ.ਓ/ਈ.ਓ/ਸਰਪੰਚ/ਪਬਲਿਕ ਹੈਲਥ ਜਾਂ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ

ਕਰੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੂਹ, ਬੋਰ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ/ਅਰਧ ਸਰਕਾਰੀ/ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਆਦਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਮਾਨਸਾ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਉਂਦਿਆਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਵਾਟਰ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ ਮੰਡਲ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਮਾਨਸਾ ਪਾਸੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਰਵਾਉਣਗੀਆਂ ਭਾਵ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਾਨਸਾ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਵਾਟਰ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ ਮੰਡਲ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ ਮੰਡਲ ਨੰਬਰ 2 ਮਾਨਸਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਬਿਨਾਂ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ, ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਖੂਹ ਜਾਂ ਬੋਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਵੇਗਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੂਹ ਜਾਂ ਬੋਰ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਸਾਈਨ ਬੋਰਡ ਉੱਤੇ ਖੂਹ ਜਾਂ ਬੋਰ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ

ਏਜੰਸੀਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਅਤੇ ਬੋਰ ਮਾਲਕ ਦਾ ਪੂਰਾ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਕੰਡਿਆਲੀ ਤਾਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਉਚਿਤ ਬੈਰੀਕੇਟਿੰਗ ਲਗਾਉਣੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਖੂਹ ਜਾਂ ਬੋਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੇ ਥੱਲੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਉਪਰ ਅਤੇ ਥੱਲੇ ਸੀਮਿੰਟ ਅਤੇ ਕੰਕਰੀਟ ਦਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਪਲੇਟ ਫਾਰਮ ਬਣਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਖੂਹ ਜਾਂ ਬੋਰ ਦਾ ਢੱਕਣ ਕੈਸਿੰਗ ਪਾਈਪ ਨਾਲ ਨਟ-ਬੋਲਟਾਂ ਨਾਲ ਫਿਕਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੰਪ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਖੂਹ ਜਾਂ ਬੋਰ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਾ ਛੱਡਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਖੂਹ ਜਾਂ ਬੋਰ ਦਾ ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਟੋਆ, ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਭਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਕਾਰਾ, ਬੰਦ ਪਏ ਖੂਹ ਨੂੰ ਮਿੱਟੀ, ਪੱਥਰ, ਕੰਕਰੀਟ ਵਗੈਰਾ ਨਾਲ ਥੱਲੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਉਪਰ ਤੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਭਰ ਕੇ

ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਖੂਹ ਜਾਂ ਬੋਰ ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਦਾ ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਜਿਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਖੂਹ, ਬੋਰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਬਰਕਰਾਰ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ। ਹੁਕਮਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫ਼ਸਰ, ਮਾਨਸਾ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਬੋਰ, ਖੂਹਾਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਬੀ.ਡੀ.ਪੀ.ਓ, ਸਰਪੰਚਾਂ ਪਾਸੋਂ ਇਕੱਤਰ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ ਤਿਆਰ ਰੱਖਣਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਮਲ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਇਹ ਹੁਕਮ 31 ਜੁਲਾਈ 2025 ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਰਹੇਗਾ

ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਲਾਨ ਨੂੰ ਬਸਪਾ ਸੰਗਰੂਰ ਬਲਾਕ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਮਿੱਠਾ ਸਿੰਘ ਬਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ-- ਚਮਕੌਰ ਸਿੰਘ ਵੀਰ

ਸੰਗਰੂਰ () ਬਹੁਜਨ

ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਕਾਫ਼ਲਾ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ ਲੋਕ 2027 ਵਿੱਚ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਹਲੀਮੀ ਤੇ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਵਾਲਾ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕੰਗਾਲ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਧਰੋਲਣਾ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਪੰਡ ਭਾਰੀ ਕਰਨਾ, ਔਰਤ ਵਰਗ ਨਾਲ ਧੋਖਾ, ਛੋਟਾ

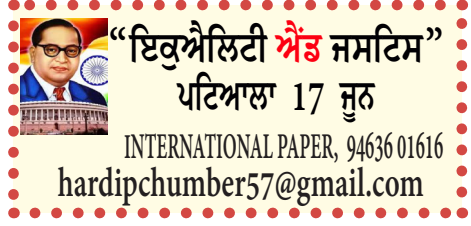

ਦੁਕਾਨਦਾਰ, ਵਪਾਰੀ ਵਰਗ, ਮਜ਼ਦੂਰ ਵਰਗ, ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਤੋਂ ਬੇਹੱਦ ਖਫ਼ਾ, ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਲਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਔਕਿਆ ਪਿਆ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਨਤਾ 2027 ਵਿੱਚ ਬਸਪਾ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸ੍ਰ ਚਮਕੌਰ ਸਿੰਘ ਵੀਰ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ

ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਸੂਬੇਦਾਰ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ ਨੇ ਸੰਗਰੂਰ ਬਲਾਕ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਲਾਨ ਨੂੰ ਬਲਾਕ ਸੰਗਰੂਰ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਸ੍ਰ ਮਿੱਠਾ ਸਿੰਘ ਬਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਬਲਾਕ ਸੰਗਰੂਰ ਦਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ। ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਿੱਠਾ ਸਿੰਘ ਨੇ

ਭੈਣ ਕੁਮਾਰੀ ਮਾਇਆਵਤੀ ਜੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਸਪਾ, ਡਾਕਟਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕਰੀਮਪੁਰੀ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਡਾਕਟਰ ਮ ਚਮਕੌਰ ਸਿੰਘ ਵੀਰ , ਸੂਬੇਦਾਰ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ ਜਿਲਾ ਇੰਚਾਰਜ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕੀ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਤਨਦੇਹੀ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਵਾਂਗੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਰੰਗੀਲਾ ਹਲਕਾ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ, ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਆਦਿ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਰਕਰ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਪੰਜਾਬ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਯੂਨੀਅਨ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜੋਨਲ ਵਿੱਤ ਸਕੱਤਰ ਬਿੱਕਰ ਸਿੰਘ ਹਥੋਆ ਦੀ ਗਿਰਫ਼ਤਾਰੀ ਦੀ ਕੀਤੀ ਨਿਖੇਧੀ

ਮਾਨਸਾ 17ਜੂਨ (ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ ਪਮਾਰ)

ਪੰਜਾਬ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਯੂਨੀਅਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਇਕਾਈ ਮਾਨਸਾ ਵੱਲੋਂ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰੀ ਆਈ ਆਈ ਵਿਖੇ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜ਼ੋਨਲ ਵਿਚ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਗਿਰਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।

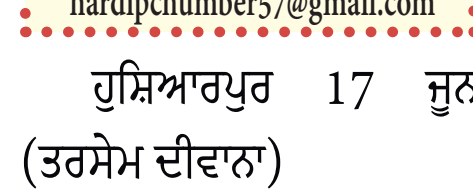
ਪੰਜਾਬ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਜ਼ਿਲਾ ਕਨਵੀਨਰ ਅਰਵਿੰਦਰ ਅਜ਼ਾਦ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਵਾਉਣ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੜ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਕੁੱਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਲੈਂਡ ਸੀਲਿੰਗ ਐਕਟ 1972 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸੰਘਰਸ਼

ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਗਰੂਰ ਨੇੜਲੇ ਬੀੜ ਐਸ਼ਵਾਨ ਨਾਂ ਦੇ ਬੇਚਿਰਾਗ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਬੇਗਮਪੁਰਾ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਮੁਹਿੰਮ ਆਰੰਭੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 28 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਬੇਚਿਰਾਗ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਚਿਰਾਗ ਜਗਾ ਕੇ ਜਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਬੇਗਮਪੁਰਾ ਪਿੰਡ ਵਸਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਿਆਂ 20 ਮਈ ਨੂੰ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸੀ ਲੇਕਿਨ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ

ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਵੱਡੀ ਨਫਰੀ ਸੰਗਰੂਰ ਵਿੱਚ ਲਗਾ ਕੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਸੈਂਕੜੇ ਦਲਿਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਗਿਰਫਤਾਰ ਕਰਕੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਡੱਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜੇਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਮਜ਼ਦੂਰ ਔਰਤਾਂ ਸਮੇਤ ਗਹਿੰਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀ 13 ਜੂਨ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਡੀਸੀ ਦਫਤਰ ਸੰਗਰੂਰ ਅੱਗੇ ਪੱਕਾ ਮੋਰਚਾ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਸੰਗਰੂਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਜਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ

ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦੇ ਕੇ ਜ਼ੋਨਲ ਵਿੱਤ ਸਕੱਤਰ ਬਿੱਕਰ ਸਿੰਘ ਹਥੋਆ ਨੂੰ ਗਿਰਫ਼ਤਾਰ ਕਰਕੇ ਬਠਿੰਡਾ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸੰਗਰੂਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਇਸ ਘਟੀਆ ਕਰਤੂਤ ਖਿਲਾਫ ਪੰਜਾਬ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਯੂਨੀਅਨ ਵੱਲੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਸਿਖ਼ਲਾਈ ਸੰਸਥਾ ਮਾਨਸਾ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸੰਗਰੂਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਇਸ ਘਟੀਆ ਕਰਤੂਤ ਖਿਲਾਫ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਆਗੂ ਬਿੱਕਰ ਸਿੰਘ ਹਥੋਆ ਸਮੇਤ ਤਮਾਮ ਦਲਿਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਗੂ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਝੰਡਾ ਖੁਰਦ, ਜੋਤ ਕੌਰ ਅਤਲਾ, ਖੁਸ਼ੀ, ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਆਦਿ ਵੀ ਹਾਜਰ ਸਨ।

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ 17 ਜੂਨ (ਤਰਸੇਮ ਦੀਵਾਨਾ)

ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ 18 ਜੂਨ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਖੁਰਾਲਗੜ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਅਸਲ ਨਸ਼ਾ ਵਿਰੋਧੀ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ , ਕਿਉਂਕਿ ਬਸਪਾ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਡਰੱਗ ਮਾਫੀਏ ਦਾ ਲੋਕ ਤੋੜਨ ਲਈ ਸਹੀ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਠੇਕੇਦਾਰ ਭਗਵਾਨ ਦਾਸ ਸਿੱਧੂ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਬਸਪਾ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ “ਪੰਜਾਬ ਸੰਭਾਲੇ ਮੁਹਿੰਮ” ਤਹਿਤ ਭਲਕੇ 18 ਜੂਨ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਖੁਰਾਲਗੜ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਰੋਸ ਮਾਰਚ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਠੇਕੇਦਾਰ ਭਗਵਾਨ ਦਾਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ, ਭਾਜਪਾ, ਅਕਾਲੀ ਅਤੇ ਮੋਜੂਦਾ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਰਾਜ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਵਾਨੀ ਤੇ ਕਿਸਾਨੀ ਬਰਬਾਦ ਹੋਏ ਹਨ। ਬਸਪਾ “ਪੰਜਾਬ ਸੰਭਾਲੇ ਮੁਹਿੰਮ” ਤਹਿਤ ਨਸ਼ਿਆਂ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਮਹਿੰਗਾਈ, ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ , ਕ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਅਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਧਰਤੀ

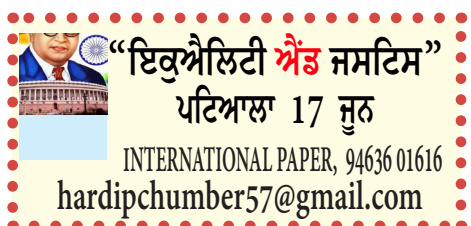
ਪਾਰਟੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕਰੀਮਪੁਰੀ ਸਾਬਕਾ ਮੈਂਬਰ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਸਾਧੂ ਸੰਪਰਦਾਇ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ, ਭਗਵਾਨ ਸ੍ਰੀ ਬਾਲਮੀਕ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ, ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਾਰਮਿਕ,ਸਮਾਜਿਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ “ਪੰਜਾਬ ਸੰਭਾਲੇ ਮੁਹਿੰਮ”ਤਹਿਤ ਭਲਕੇ 18 ਜੂਨ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਖੁਰਾਲਗੜ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਰੋਸ ਮਾਰਚ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਠੇਕੇਦਾਰ ਭਗਵਾਨ ਦਾਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ, ਭਾਜਪਾ, ਅਕਾਲੀ ਅਤੇ ਮੋਜੂਦਾ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਰਾਜ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਵਾਨੀ ਤੇ ਕਿਸਾਨੀ ਬਰਬਾਦ ਹੋਏ ਹਨ। ਬਸਪਾ “ਪੰਜਾਬ ਸੰਭਾਲੇ ਮੁਹਿੰਮ” ਤਹਿਤ ਨਸ਼ਿਆਂ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਮਹਿੰਗਾਈ, ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ , ਕ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਅਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਧਰਤੀ

ਸ੍ਰੀ ਖੁਰਾਲਗੜ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚੋਂ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਠੇਕਾ ਤੇ ਨਜਾਇਜ਼ ਬ੍ਰਾਂਚਾਂ ਬੰਦ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਆਈ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਰ ਵਰਗ ਵਲੋਂ ਵੱਡਾ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਸਪਾ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਕਾਂਗਰਸ, ਭਾਜਪਾ, ਅਕਾਲੀ ਅਤੇ ਆਪ ਦੇ ਨੇਤਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਵਿਰੋਧੀ ਬਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਓਹੀ ਲੋਕ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਜੀ ਦੇ ਬੁੱਤਾਂ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਉਨਾਂ ਕਿਹਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਚਰਨਛੇਹ ਪਵਿੱਤਰ ਧਰਤੀ ਸ੍ਰੀ ਖੁਰਾਲਗੜ ਤੋਂ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਅਤੇ ਨਜਾਇਜ਼ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੋਧੀ ਲਹਿਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਬਸਪਾ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਸਕੂਲਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿਚ ਪੋਸਟ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ , ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਨੂੰ

ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ, ਸਿੱਖਿਆ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਤਹਿਤ ਸਕੂਲਾਂ ਚ 100% ਅਧਿਆਪਕ, ਮੁਫਤ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਸਿਸਟਮ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਵੱਡਾ ਅੰਦੋਲਨ ਛੇੜਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੀਲੇ ਝੰਡੇ ਹੇਠ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਡਾ. ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕਰੀਮਪੁਰੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਪੰਜਾਬ ਸੰਭਾਲੇ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਸਫਲ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣਾ ਬਣਦਾ ਹਿੱਸਾ ਜਰੂਰ ਪਾਉਣ।

ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੇ ਸਾਈਬਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਇੱਕ ਤਕਨੀਕੀ ਸਮੀਖਿਆ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ

ਫਤਿਹਾਬਾਦ/ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ

ਫਤਿਹਾਬਾਦ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਸ਼੍ਰੀ ਸਿਧਾਂਤ ਜੈਨ, ਆਈਪੀਐਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ, ਸੋਮਵਾਰ ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ ਐਨਜੀਓ ਮੈਸ, ਪੁਲਿਸ ਲਾਈਨ ਫਤਿਹਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਸਾਈਬਰ

ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਸਬੰਧੀ ਇੱਕ ਉੱਚ-ਪੱਧਰੀ ਤਕਨੀਕੀ ਸਮੀਖਿਆ

ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਮੀਟਿੰਗ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ

ਸਾਈਬਰ ਯੂਨਿਟ, ਸਾਈਬਰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਡਿਜੀਟਲ ਯੂਨਿਟ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਈਬਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰੁਝਾਨਾਂ, ਡਿਜੀਟਲ ਪੋਥਾਧੜੀ ਦੇ ਆਧੁਨਿਕ ਤਰੀਕਿਆਂ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਡੀਐਸਪੀ ਫਤਿਹਾਬਾਦ ਦਿਹਾਤੀ ਸ਼੍ਰੀ ਜਗਦੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਸਾਈਬਰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਇੰਚਾਰਜ ਸ਼੍ਰੀ ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਸਾਈਬਰ ਯੂਨਿਟ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ, ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੇ ਐਨਲਾਈਨ ਬੈਕਿੰਗ ਪੋਥਾਧੜੀ, ਫਿਸ਼ਿੰਗ, ਸਪੂਫਿੰਗ, ਵਟਸਐਪ ਹੈਕਿੰਗ ਅਤੇ ਰਿਮੋਟ ਐਕਸੈਸ ਟੂਲਸ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਾਈਬਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਡਿਜੀਟਲ ਟਰੇਸਿੰਗ ਅਤੇ ਟਰੈਕਿੰਗ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪਲੇਟਫਾਰਮਾਂ ‘ਤੇ ਡੀਪਫੇਕ

ਤਕਨਾਲੋਜੀ, ਜਾਅਲੀ ਖਾਤਿਆਂ ਅਤੇ ਡੇਟਾ ਚੋਰੀ ਵਰਗੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਐਂਟੀ-ਸਾਈਬਰ ਪੋਥਾਧੜੀ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ‘ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਈਬਰ ਹੈਲਪਲਾਈਨ 1930 ਦਾ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਾਈਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਗਰੂਕਤਾ, ਪਾਸਵਰਡ ਪ੍ਰਬੰਧਨ, ਦੇ-ਕਾਰਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਅਤੇ ਡਿਜੀਟਲ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਨਤਕ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੇ ਸਾਈਬਰ ਯੂਨਿਟ ਨੂੰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਤਕਨੀਕੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਈ-ਗਵਰਨੈਂਸ ਪੋਰਟਲ, ਸਾਈਬਰ ਪੁਲਿਸ ਟੂਲਸ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ‘ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਿਯਮਤ ਸਿਖਲਾਈ ਸੈਸ਼ਨ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਈਬਰ ਕੇਸ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਹਰ ਹਫ਼ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਤਕਨੀਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ

ਵਿੱਚ ਨਿਰੰਤਰ ਸੁਧਾਰ ਹੋ ਸਕੇ। ਗੰਭੀਰ ਸਾਈਬਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਈਬਰ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਲੈਬ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਕੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਤਕਨਾਲੋਜੀ-ਅਧਾਰਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਕਦਮ ਅੱਗੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਆਰਟੀਫੀਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ (ਏਆਈ), ਮਸ਼ੀਨ ਲਰਨਿੰਗ ਅਤੇ ਡੇਟਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਰਗੇ ਆਧੁਨਿਕ ਡਿਜੀਟਲ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ।

ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਪੇਂਡੂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖਾਪ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ

ਚਿਤੌੜਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਖਾਪ ਪੰਚਾਇਤ ਵੱਲੋਂ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ, ਪਿੰਡ ਵੱਲੋਂ ਸਮਾਜਿਕ ਬਾਈਕਾਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਕਰਿਆਨੇ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਚਿਤੌੜਗੜ੍ਹ/ਰਾਜਸਥਾਨ - ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ, ਚਿਤੌੜਗੜ੍ਹ ਦੇ ਗੰਗਰਾਰ ਦੇ ਗੁੱਜਰ-ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਪਿੰਡ ਡੋਲਾ ਜੀ ਕਾ ਖੇੜਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ, ਇੱਕ ਖਾਪ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਬੇਰਹਿਮ ਸਮਾਜਿਕ ਬਾਈਕਾਟ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੁਵਾਲਕਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਕਰਿਆਨੇ ਦੀ ਦੁਕਾਨ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸਰੋਤ ਸੀ, ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸੰਪਰਕ ਕੱਟ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਢੋਲਕੀ ਨੂੰ ਵੀ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਪੇਂਡੂ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਖਾਪ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਮੁਸੀਬਤ ਉਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਸੱਤਿਆਨਾਰਾਇਣ ਸੁਵਾਲਕਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਭਿਲਵਾੜਾ ਦੇ ਇੱਕ ਨਿਵਾਸੀ ਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇੱਕ ਪਲਾਟ ਖਰੀਦਿਆ। ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਕੰਡਿਆਲੀ ਤਾਰ ਲਗਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਪਿਛਲੇ ਮਾਲਕ ਸੋਹਨ ਗੁਰਜਰ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਚਰਾਗਾਹ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ

ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ‘ਤੇ ਉਸਾਰੀ ਰੋਕਣ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ। ਗੱਲਬਾਤ ਅਸਫਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਗੁਰਜਰ ਨੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ।

ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਾਈਟ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਸੁਵਾਲਕਾ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ - ਇੱਕ ਸਥਾਨਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਸਮੇਤ - ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਬਜ਼ੇ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅੱਗੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਚਲੇ ਗਏ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਦੂਜਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਿਰਫ਼ ਸੁਵਾਲਕਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਵਾੜ ਨੂੰ ਚੋਣਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ।

29 ਮਾਰਚ ਨੂੰ, ਖਾਪ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਸੁਵਾਲਕਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਮਾਜਿਕ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਦ ਮੁਕਨਾਇਕ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸੱਤਿਆਨਾਰਾਇਣ ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ: “ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਹੁਣ

ਕੋਈ ਵੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਸਾਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।”

ਪਰਿਵਾਰ - ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ, ਦੋ ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਇੱਕ 90 ਸਾਲਾ ਬਿਮਾਰ ਦਾਦੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ - ਹੁਣ ਡਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। “ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਡਾਕਟਰੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ,” ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ। ਪਿੰਡ ਦੇ 80 ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਗੁਰਜਰ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਡਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਗਰਗ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਕਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੇਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ “ਮੁੜ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ” ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 2-3 ਸਾਲ ਇਕੱਲਤਾ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਏ ਸਨ।

ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ

ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਨਾਇਬ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ, ਰਾਮਪਾਲ ਖਟੀਕ ਨੇ ਅਣਜਾਣਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ: “ਅਸੀਂ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਜੇਕਰ ਬਾਈਕਾਟ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।”

ਆਂਗਣਵਾੜੀ ਵਰਕਰ ਤਾਰਾ ਬਹੋਤੀ ਨੇ ਬਾਈਕਾਟ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਪਰ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਸੱਤਿਆਨਾਰਾਇਣ ਨੇ ਗੰਗਰਾਰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 16 ਜੂਨ ਨੂੰ ਦਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ - ਬਿਨਾਂ ਐਫਆਈਆਰ ਦੇ। ਐਸਐਚਓ ਡੀਪੀ ਦਫਤਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ “ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।”

“ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਚੁੱਪ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ,” ਸੱਤਿਆਨਾਰਾਇਣ ਨੇ ਕਿਹਾ।

ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਖਾਪ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀ ਬੇਰੋਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ: ਆਧੁਨਿਕ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਜਗੀਰੂ ਅਨਿਆਂ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਗੇ?

ਡੀਈਓ ਲਲਿਤਾ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ, ਟੀਚਰਾਂ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਲਈ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕਾਬਿਲੇ ਤਰੀਫ - ਅੰਤਰੀ

ਹੁ ਸ਼ਿ ਆ ਰ ਪੁ ਰ (ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸਹੁੰਗੜਾ) ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਹਰਜੋਤ ਸਿੰਘ ਬੈਸ ਦੀ ਯੋਗ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸਿੱਖਿਆ, ਖੇਡਾਂ, ਟੈਕਨੋਲੋਜੀ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲੰਬੀਆਂ ਪੁਲਾਂਗਾ ਪੁੱਟਕੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਰਾਹ ਤੇ ਲੈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਜਿਲਾਂ ਗੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਅਤੇ ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਨੁਹਾਰ ਬਦਲਣ ਵਿੱਚ ਡੀਈਓ ਲਲਿਤਾ ਅਰੋੜਾ ਆਪਣੇ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਦੀ ਮਿਹਨਤ, ਤਜਰਬੇ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਫਰਜ ਬਾਖੂਬੀ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਗਾਈਡਲਾਈਨਸ, ਪਾਲਿਸੀਆਂ ਦੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ

ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਅਤੇ ਉਚੇਰੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਨੇਹਰੀ ਮੌਕਾ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਡੀਈਓ ਲੈਵਲ ਦੇ ਅਫਸਰ ਦਾ ਨਾਮ ਹਰ ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਜੁਬਾਨ ਚੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਲਲਿਤਾ ਅਰੋੜਾ ਜੋ ਪਹਿਲਾ ਰੇਲਵੇ ਮੰਡੀ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਨ ਅਤੇ ਕਰੀਬ 2500 ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਮੈਰਿਟ ਵਿਚ ਆਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਉਪਰੰਤ ਡੀਈਓ ਬਣਕੇ ਪੂਰੇ ਜਿਲੇ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਾ ਸਰੋਤ ਬਣੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ

ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਲੁੱਟ-ਖਸੁੱਟ ਕਰਵਾ ਰਹੇ ਸੈਂਕੜੇ ਮਾਪਿਆ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁੱਖ ਦਾ ਸਾਹ ਲਿਆ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਮੈਡਮ ਲਲਿਤਾ ਅਰੋੜਾ ਵਲੋਂ ਵੀ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਕਸੌਟੀ ਤੇ ਖਰਾ ਉੱਤਰਦੇ ਹੋਏ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਤਜਰਬੇ ਨਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮੈਰਿਟ ਲਿਸਟ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੰਡੀਆ ਲੈਵਲ ਦੇ ਜੇਈਈ ਅਤੇ ਨੀਟ ਵਰਗੇ ਕੰਪੀਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਰੈਂਕ ਦਿਵਾਏ ਹਨ। ਡੀਈਓ ਲਲਿਤਾ ਅਰੋੜਾ, ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਹਰਜੋਤ ਸਿੰਘ ਬੈਸ ਅਤੇ

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਤੇ ਮਾਪੇ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹਨ। ਸ਼ੇਸ਼ਲ ਵਰਕਰ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਤੀਰਥ ਸ਼ਰਮਾਂ ਅੰਤਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਦੇ ਬੱਚੇ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਸੀ ਪਰ ਅਚਾਨਕ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਹਰਜੋਤ ਸਿੰਘ ਬੈਸ ਤੇ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੋਕੇ ਉਹ ਰੇਲਵੇ ਮੰਡੀ ਮੈਡਮ ਲਲਿਤਾ ਦੀ ਮੋਟੀਵੇਸ਼ਨ ਸਦਕਾ ਪਹਿਲਾ ਆਪਣੀ ਬੇਟੀ ਨੂੰ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਨਾਨ ਮੈਡੀਕਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਨਤੀਜਣ ਦੇਵੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਟਿਊਸ਼ਨ ਤੇ ਜਿੱਥੇ 90% ਤੇ ਵੱਧ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਜਨਰਲ ਕੈਟਾਗਿਰੀ ਅਧੀਨ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ, ਉੱਥੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ ਤੇ ਵੀ ਬਚਾ ਕੀਤਾ।

ਬੂਥ ਕਰੋ ਮਜ਼ਬੂਤ, ਬਸਪਾ ਆਗੂਆਂ ਵਲੋਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸੈਕਟਰ ਕਮੇਟੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ, ਸੁਰਜੀਤ ਗੋਰੀਆ

ਪਟਿਆਲਾ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਰੋੜੇਵਾਲ -- ਬਸਪਾ ਵਲੋਂ ਬੂਥ ਕਰੋ ਮਜ਼ਬੂਤ ਤਹਿਤ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਦਿਹਾਤੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਵਲੋਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਿੰਡਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਿੰਡ ਲੁਬਾਣਾ

ਟੇਕੂ,ਪੋਧਨ,ਪੋਧਨੀ,ਧੰਗੋੜਾ, ਕੈਦੂਪੁਰ, ਖੁਰਦ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਸੈਕਟਰ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਗਠਨ ਲਈ ਵਰਕਰਾਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ

ਅਤੇ ਸੈਕਟਰ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਦਿਆਂ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗੋਰੀਆ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ

ਪਟਿਆਲਾ, ਇੰਚਾਰਜ ਪਟਿਆਲਾ ਦਿਹਾਤੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਰੜੂ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਿਹਾਤੀ ਪਟਿਆਲਾ, ਮੱਘਰ ਸਿੰਘ ਕਨਸੂਹਾ, ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਰੇਹਟੀ ਜਰਨਲ ਸਕੱਤਰ ਦਿਹਾਤੀ, ਡਾਕਟਰ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਿੰਗਾਰਾ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਚਕਾਚੌਧ ਤੋਂ ਪਰੇ, ਆਪਣੇ ਰਾਹਾਂ ਦੇ ਰਾਹੀ ਖੁਦ ਬਣੇ

ਅੱਜ ਦੇ ਡਿਜੀਟਲ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਸੂਚਨਾ ਸਾਫ਼ੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ‘ਤੇ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਜਿਹੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਖੁਦ ਲੈਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਦੂਜਿਆਂ ‘ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਨਿਰਭਰਤਾ ਛੋਟੀਆਂ-ਛੋਟੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ। “ਮੈਂ ਕਿਹੜੇ ਕੱਪੜੇ ਪਾਵਾਂ?” ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ “ਮੈਂ ਕਿਹੜਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਾਂ?” ਤੱਕ,

ਹਰ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਅਸੀਂ ਦੂਜਿਆਂ ਕੋਲੋਂ ਲੱਭਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਗੱਡੀ ਦਾ ਸਟੇਅਰਿੰਗ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਹੱਥ ਫੜਾ ਕੇ ਆਪ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸਵਾਰੀ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਾਂ।

ਸਲਾਹ ਅਤੇ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਕਮੀ

ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸਲਾਹ ਲੈਣਾ ਬੁਰੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਜਦੋਂ ਹਰ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਸਲਾਹ ਦੀ ਲੋੜ ਪਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਡੇ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਕਮੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਡਰ ਵਿੱਚ ਜਿਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਤੇ ਸਾਡਾ ਫੈਸਲਾ ਗਲਤ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ,

ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਮੋਹਰ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਸੋਚਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਕੋਲੋਂ ਅਸੀਂ ਸਲਾਹ ਲੈ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਕੀ ਉਹ ਸਾਡੇ ਹਾਲਾਤ, ਸਾਡੀ ਸੋਚ ਅਤੇ ਸਾਡੀਆਂ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਬਿਹਤਰ ਜਾਣਦਾ ਹੈ? ਜਵਾਬ ਹੈ, ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ।

ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਗੁਗਲ ਅਤੇ ਯੂਟਿਊਬ ਵਰਗੇ ਸਾਧਨ ਹਨ, ਜੋ ਗਿਆਨ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕੋਰਸ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਮੋਬਾਈਲ ਖਰੀਦਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਬਾਰੇ ਖੋਜ ਕਰੋ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝੋ, ਲਾਭ-ਹਾਨੀਆਂ ਦਾ

ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ ਅਤੇ ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਸਮਝ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਲਵੋ। ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਤਜਰਬਿਆਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖੋ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਕਲ ਨਾ ਕਰੋ। **ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਅਤੇ “ਨਜ਼ਰ” ਦਾ ਡਰ**

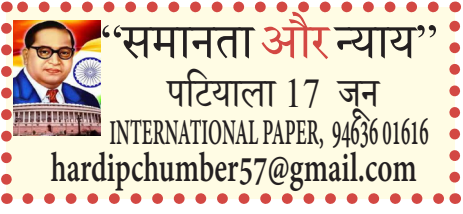
ਇਸ ਮਸਲੇ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪਹਿਲੂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ‘ਤੇ ਦਿਖਾਵੇ ਦੀ ਹੋੜ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਹਰ ਪਲ, ਹਰ ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਹਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਤਾਬ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਨਵੀਂ ਗੱਡੀ, ਨਵਾਂ ਫੋਨ, ਨਵਾਂ ਘਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵਿੱਚ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਪਾ ਕੇ ਅਸੀਂ ਸ਼ਾਇਦ ਕੁਝ ਪਲਾਂ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਤਾਂ ਖੱਟ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਬਹੁਤ ਡੂੰਘੇ ਹਨ।

1. ਨਜ਼ਰ ਲੱਗਣਾ: ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਹਿਮ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਸੱਚਾਈ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਈਰਖਾ ਅਤੇ ਤੁਲਨਾ

ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਹੀ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਊਰਜਾ ਸਾਡੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨੂੰ “ਨਜ਼ਰ” ਲਗਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਣਦੇ ਕੰਮ ਵੀ ਵਿਗੜਨ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਬੇਚੈਨੀ ਰਹਿਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। 2. ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਖਤਰਾ: ਆਪਣੀ ਹਰ ਗਤੀਵਿਧੀ (Live Location) ਨੂੰ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ‘ਤੇ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਬੇਹੱਦ ਖਤਰਨਾਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗਲਤ ਅਨਸਰਾਂ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। 3. ਮਾਨਸਿਕ ਦਬਾਅ: ਲਾਈਕਸ ਅਤੇ ਕੁਮੈਂਟਸ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸਾਡੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਪੈਮਾਨਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਮੀਦ ਮੁਤਾਬਕ ਹੁੰਗਾਰਾ ਨਾ ਮਿਲੇ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਅਤੇ ਬੇਚੈਨ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ।

ਗੁਪਤਤਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਕਿਸੇ ਸਿਆਣੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ “ਆਪਣੇ ਅਗਲੇ ਕਦਮ ਬਾਰੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਾ ਦੱਸੋ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਤੁਸੀਂ ਉਹ ਚੁੱਕ ਨਾ ਲਵੋ।” ਆਪਣੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ, ਆਪਣੇ ਟੀਚਿਆਂ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਰੱਖਣ ਦੇ ਬਹੁਤ ਫਾਇਦੇ ਹਨ: •**ਊਰਜਾ ਦੀ ਬੱਚਤ:** ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਘੱਟ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸਾਰੀ ਊਰਜਾ ਉਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। •**ਨਕਾਰਾਤਮਕਤਾ ਤੋਂ ਬਚਾਅ:** ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸ਼ੱਕ, ਡਰ ਅਤੇ ਤਾਅਨੇ ਤੁਹਾਡੇ ਹੌਸਲੇ ਨੂੰ ਤੋੜ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਗੁਪਤਤਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਸਭ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦੀ ਹੈ। •**ਸਫਲਤਾ ਦਾ ਆਨੰਦ:**

ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਸਫਲ ਹੁੰਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਆਨੰਦ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੁੱਗਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੀ ਸਫਲਤਾ ਖੁਦ ਬੋਲਦੀ ਹੈ। ਆਓ, ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਲਈਏ। ਦੂਜਿਆਂ ਤੋਂ ਸਲਾਹ ਜ਼ਰੂਰ ਲਈਏ, ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਆਪਣੀ ਖੋਜ, ਆਪਣੀ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ‘ਤੇ ਛੱਡ ਦੇਈਏ। ਆਪਣੀ ਹਰ ਛੋਟੀ-ਵੱਡੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਅੱਗੇ ਪਰੋਸਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਕਰੀਬੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਮਾਣੀਏ। ਯਾਦ ਰੱਖੋ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਿਲ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰਦੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਹੀ ਬਿਹਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਲੇਖਕ ਖੁਦ ਬਣੋ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਲਿਖੇ ਪਾਤਰ ਨਹੀਂ।

हमारी आजादी की लड़ाई बाकी है- बाबा साहब

बाबा साहेब
कहते हैं

1935 के अधिनियमन लागू होने के बाद, भारतीय राष्ट्रीय कांग्रेस पार्टी ने 1937 में भारत के आधे राज्यों में सरकारें बनाईं और चतरवर्न के हिंदू लोगों ने 7 राज्यों के ब्राह्मण मुख्यमंत्री बनाए और मंत्री, विधायक और सांसद आदि भी बने। अब शासन, प्रशासन भारत चतरवर्न के लोगों के हाथों में था, फिर भी ये लोग खुद को अंग्रेजों का गुलाम मानते थे। 1947 में सत्ता परिवर्तन के बाद, अनुसूचित वर्ग के लोगों को लगभग वैसे ही समान अधिकार मिले जैसे कि ब्रिटिश शासन के दौरान चतरवर्न के हिंदुओं को थे। वर्तमान में अनुसूचित जाति के लोग मुख्यमंत्री, मंत्री, विधायक, सांसद बनते हैं, लेकिन वे अनुसूचित वर्ग के समाज के लोगों के समानता के अधिकारों को सुनिश्चित करवाने के लिए कुछ नहीं कर पा रहे।

गोलमेज सम्मेलन से पहले 9, 10, 11 अगस्त 1930 को नागपुर में तीन दिनों के लिए राष्ट्रीय स्तर का अछूत सम्मेलन आयोजित किया गया था। इसमें लंदन में होने वाले गोलमेज सम्मेलन के लिए अछूतों

के प्रतिनिधियों के नामांकन किए जाने थे, जहाँ भावी भारतीय संविधान की रूपरेखा पर चर्चा होनी थी। आज़ादी के बाद जो भी सामाजिक-राजनीतिक घटनाक्रम होने वाले थे, बाबासाहेब ने 20 साल पहले ही चेतावनी दे दी थी। पूरी जानकारी और लिंक के लिए, दैनिक लेख पढ़ना जरूरी है।

(कल के लेख का शेष भाग)

III. दलित वर्ग के लिए सुरक्षा उपाय:

8. यह स्पष्ट करना आवश्यक है कि हमारे विचार में ये सामाजिक मुद्दे भारत में स्वशासन के आड़े नहीं आएंगे परन्तु स्वशासित भारत के संविधान में नियंत्रण और संतुलन

की शक्ति के प्रावधान की अल्पसंख्यकों व कमजोर समुदायों को उत्पीड़न से बचाने की आवश्यकता हेतु अनदेखा नहीं कर सकते। दलित वर्ग के हितों का संरक्षण एक अच्छे ढंग से कैसे सुनिश्चित करें यह मेरा अगला प्रश्न है जिस पर चिन्तन प्रस्तुत है। कुछ वे लोग जिन्होंने भारतीय राजनीतिक समस्या का अध्ययन किया है इस बात से सहमत हैं कि इस समस्या का कोई समाधान अवश्य होना चाहिए और वह समाधान स्वशासित भारत के संविधान का अपने अधिकारों की रक्षा के लिए सबसे प्रभावशाली उपाय तो नियंत्रण की शक्ति स्वयं के हाथों में होने से ही है, ताकि जब कोई तुम्हारे अधिकारों के विरुद्ध साजिश करे तो स्वयं केवल उसे दण्ड ही न दे पाओ बल्कि ध्यान भी रख पाओ जिससे कोई साजिश ही न कर पाये। किसी भी तीसरा अर्थात् राज्यपाल या वाइसराय या राष्ट्र संघ के हाथों में नियंत्रण शक्ति छोड़ देने से यह उद्देश्य पूरा नहीं हो सकता, क्योंकि ऐसी शक्ति हमारे किस काम की कि जब हम उस शक्तिपुंज से किसी आवश्यकता के समय हस्तक्षेप की याचना करें और वह शक्ति नियंत्रक शक्ति उपयोग से इन्कार कर दे। अपने हितों की रक्षा के बचाव के लिए सब से उपयुक्त उपाय तो स्वशासित भारत में कार्यकारी नियंत्रण हमारे अपने हाथों में होना है और यह तभी संभव है जब देश की विधायिकाओं में हमारा पर्याप्त प्रतिनिधित्व हो।

अंग होना चाहिए। इन अध्ययनकर्ताओं ने समस्या का हल सुझाने में अधिकांश उन देशों को, जिन्हें स्वतंत्रता विश्वयुद्ध के पश्चात मिली थी और जिनका उल्लेख मैंने पहले अपने भाषण में किया है के संविधानों की तर्ज पर किया है और यह अति स्वाभाविक क्रिया है। क्योंकि ये ही वे राज्य हैं जहाँ भारत जैसी ही स्थितियाँ हैं। इन राज्यों ने संविधान में अल्पसंख्यकों के मूलभूत अधिकारों को अधिनियमित कर उनके संरक्षण के प्रावधान बनाकर उनके हितों की रक्षा की। नेहरू (मोती लाल नेहरू) समिति ने भी दलितों के संरक्षण के लिए इसी विधि को उत्तम करार दिया है व अंगीकृत किया है। मैं आपको चेतावनी देना चाहता हूँ कि कहीं, आप बहकावे में न आ जाएं। भारतीय नेताओं को संविधान में अधिनियमित विधि (LAW) में बहुत विश्वास लगता है

जिसे वे मानव अधिकार कहते हैं व इनके अन्तर्गत अल्पसंख्यकों को देने के लिए उसी प्रकार बहुत उत्सुक हैं जैसे वे दफ्तर बाबुओं द्वारा उनके ही समूह के अधिकारों के हनन के विरुद्ध प्रावधान के पक्ष में थे। परन्तु हमें केवल ऐसे संरक्षण के प्रावधानों भर से संतुष्ट नहीं होना है। ऐसा नहीं कि हम इन घोषणाओं का स्वागत नहीं करते परन्तु यह नहीं भूलना चाहिए कि कोई भी प्रावधान जिसकी शर्त व आशय कितने भी विस्तार से संविधान में क्यों न लिखें हों, अपने अपने अधिकारों की रक्षा के लिए सबसे प्रभावशाली उपाय तो नियंत्रण की शक्ति स्वयं के हाथों में होने से ही है, ताकि जब कोई तुम्हारे अधिकारों के विरुद्ध साजिश करे तो स्वयं केवल उसे दण्ड ही न दे पाओ बल्कि ध्यान भी रख पाओ जिससे कोई साजिश ही न कर पाये। किसी भी तीसरा अर्थात् राज्यपाल या वाइसराय या राष्ट्र संघ के हाथों में नियंत्रण शक्ति छोड़ देने से यह उद्देश्य पूरा नहीं हो सकता, क्योंकि ऐसी शक्ति हमारे किस काम की कि जब हम उस शक्तिपुंज से किसी आवश्यकता के समय हस्तक्षेप की याचना करें और वह शक्ति नियंत्रक शक्ति उपयोग से इन्कार कर दे। अपने हितों की रक्षा के बचाव के लिए सब से उपयुक्त उपाय तो स्वशासित भारत में कार्यकारी नियंत्रण हमारे अपने हाथों में होना है और यह तभी संभव है जब देश की विधायिकाओं में हमारा पर्याप्त प्रतिनिधित्व हो।

आप में इन विशेष अधिकारों का लाभ नहीं दिला सकते। इस अधिकार के लाभ की गारंटी उस घोषणा में नहीं बल्कि उस अधिकार के हनन होने पर उसके उपचार के लिए बनाए प्रावधान में है जिससे अधिकार प्राप्ति के लिए बाधित किया जा सके। युद्ध के बाद स्वतंत्र घोषित राज्य, जिनका मैंने पहले उल्लेख किया है, के संविधानों में इतना प्रावधान तो है कि यदि अल्पसंख्यकों को लगे कि उनके मानव अधिकारों का बहुमत समुदाय ने उल्लंघन और हनन किया है तो वे राष्ट्र संघ के समक्ष पुनर्विचार की प्रार्थना कर सकते हैं और राष्ट्रसंघ की एक समिति इसी आशय की शिकायतें लेने व उन पर पंचायती निर्णय देने में सक्षम हैं। क्या नेहरू (मोती लाल नेहरू) समिति रिपोर्ट में मानव अधिकारों के उल्लंघन व हनन की स्थिति में उपचार का प्रावधान है? मुझे

इसमें कोई ऐसी अपील की धारा नहीं दिखी। इसलिए, नेहरू (मोती लाल नेहरू) संविधान में यह गारंटी मात्र एक भ्रम है

9. अगर नेहरू (मोती लाल नेहरू) संविधान में अपील का उपबंध होता तो भी मैं आप लोगों को इस व्यवस्था को स्वीकारने का परामर्श नहीं देता। राष्ट्रसंघ या वाइसराय या सरकार को अपील याचिका लगाने का अधिकार दलित वर्गों के लिए आयुधशाला में एक अच्छा वांछित अतिरिक्त अस्त्र साबित होता। परन्तु यह एक प्रभावशाली अस्त्र नहीं हो सकता। अपने अधिकारों की रक्षा के लिए सबसे प्रभावशाली उपाय तो नियंत्रण की शक्ति स्वयं के हाथों में होने से ही है, ताकि जब कोई तुम्हारे अधिकारों के विरुद्ध साजिश करे तो स्वयं केवल उसे दण्ड ही न दे पाओ बल्कि ध्यान भी रख पाओ जिससे कोई साजिश ही न कर पाये। किसी भी तीसरा अर्थात् राज्यपाल या वाइसराय या राष्ट्र संघ के हाथों में नियंत्रण शक्ति छोड़ देने से यह उद्देश्य पूरा नहीं हो सकता, क्योंकि ऐसी शक्ति हमारे किस काम की कि जब हम उस शक्तिपुंज से किसी आवश्यकता के समय हस्तक्षेप की याचना करें और वह शक्ति नियंत्रक शक्ति उपयोग से इन्कार कर दे। अपने हितों की रक्षा के बचाव के लिए सब से उपयुक्त उपाय तो स्वशासित भारत में कार्यकारी नियंत्रण हमारे अपने हाथों में होना है और यह तभी संभव है जब देश की विधायिकाओं में हमारा पर्याप्त प्रतिनिधित्व हो। केवल इसके द्वारा ही, हम दिन-प्रतिदिन की कार्यकारी कारगुजारी पर सतर्क निगरानी रख सकते हैं तथा इस माध्यम से हम अपना संरक्षण भी कर सकते हैं और प्रगति भी। अगर तुम्हें इसके अतिरिक्त और अधिक रक्षोपाय तथा गारंटी मिल सकता है तो हिचक किस बात की। इससे तुम्हारे धनुष की अतिरिक्त डोरियां वाली स्थिति होगी। परन्तु पर्याप्त प्रतिनिधित्व की मांग को छोड़ने पर तुम्हें और कुछ भी मिलता हो तो उसे स्वीकारना नहीं। अगर आप किसी भी प्रकार के देश के राजनीतिक गठन को स्वीकार करने से इन्कार करते हो जिसमें आपको पर्याप्त प्रतिनिधित्व नहीं दिया जाता, तो आप अपने अधिकार क्षेत्र में ही होंगे।

लेख का शेष भाग कल

आंध्र प्रदेश के चित्तूर में कर्ज चुकाने को लेकर महिला को पेड़ से बांधकर पीटा गया; सीएम नायडू ने सख्त कार्रवाई के आदेश दिए

अपने बच्चों का भरण-पोषण करने और कर्ज चुकाने के लिए दिहाड़ी मजदूर के रूप में काम करने के बावजूद, भुगतान में देरी के लिए सिरीशा को सार्वजनिक रूप से गाली-गलौज का सामना करना पड़ा।

चित्तूर: कुप्पम मंडल के नारायणपुरम गांव में सोमवार को 25 वर्षीय महिला को सार्वजनिक रूप से अपमानित किया गया और उसके साथ मारपीट की गई। यह घटना मंगलवार को प्रकाश में आई, जिसके बाद अमानवीय व्यवहार को लेकर लोगों में आक्रोश फैल गया। कथित तौर पर मुनिकनप्पा नामक व्यक्ति ने कर्ज चुकाने के लिए महिला को

पेड़ से बांध दिया और उसके साथ मारपीट की। पीड़िता की पहचान सिरीशा के रूप में हुई है। रिपोर्ट के अनुसार, सिरीशा के पति तिममारायप्पा ने तीन साल पहले मुनिकनप्पा से 80,000 रुपये उधार लिए थे। कर्ज चुकाने में विफल रहने के बाद तिममारायप्पा ने सिरीशा और उनके बच्चों को छोड़ दिया और कर्ज चुकाने का बोझ सिरीशा पर छोड़ दिया। अपने बच्चों का भरण-पोषण करने और कर्ज चुकाने के लिए दिहाड़ी मजदूर के रूप में काम

करने के बावजूद, भुगतान में देरी के लिए सिरीशा को सार्वजनिक रूप से गाली-गलौज का सामना करना पड़ा। सोमवार दोपहर को जब वह सड़क पर चल रही थी, तो मुनिकनप्पा ने कथित तौर पर उसके साथ गाली-गलौज की, उसे जान से मारने की धमकी दी और उसे जबरन नीम के पेड़ के पास खींच लिया, जहाँ उसने उसे बाँध दिया और उसके साथ मारपीट की। उसने कथित तौर पर उन ग्रामीणों पर भी हमला किया

जिन्होंने इस घटना को अपने फोन पर रिकॉर्ड करने की कोशिश की। स्थानीय निवासियों ने तुरंत कुप्पम पुलिस को सूचित किया, जिन्होंने बीएनएस की संबंधित धाराओं के तहत मामला दर्ज किया।

कांग्रेस के समय से लटका पड़ा था जातीय जनगणना का काम पूरी ईमानदारी से कराया जाना चाहिए- बसपा सुप्रीमो मायावती

कांग्रेस पर आरोप लगाते हुए कहा है कि जातीय जनगणना को उसने लटकाने का काम किया।

लखनऊ, विशेष संवाददाता बसपा सुप्रीमो मायावती ने केंद्र सरकार द्वारा जनगणना कराए जाने की अधिसूचना जारी होने के बाद प्रतिक्रिया देते हुए कहा है कि इसे पूरी ईमानदारी से कराया जाना चाहिए। यह जनकल्याण से सीधे तौर पर जुड़ा हुआ है। उन्होंने कांग्रेस

पर आरोप लगाते हुए कहा है कि जातीय जनगणना को उसने लटकाने का काम किया। मायावती ने मंगलवार को कहा है कि भाजपा की केंद्र सरकार ने 11 साल के कार्यकाल की जो अपार उपलब्धियां बता रही है, वह कितनी लाभदायक रही हैं। जनता खुद समय आने पर इसका जबाब देगी। उन्होंने कहा है कि काफी मांग के बाद देश में जातीय जनगणना का काम शुरू

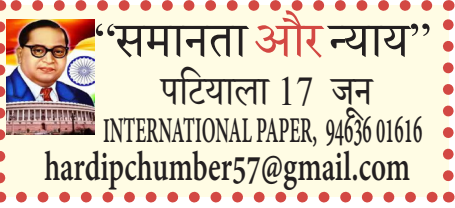
हुआ है। देशहित के इस काम को केंद्र सरकार पूरी ईमानदारी से कराए। उन्होंने कहा है कि पार्टी के लोग जनगणना के बारे में सही जानकारी लोगों को दें। लोगों को सजग करने के साथ ही संगठन के कार्यों की समीक्षा करें। उत्तर प्रदेश सहित अन्य राज्यों में छोटी-छोटी बैठकों का दौर जारी रखें। पार्टी का यह अभियान उनके द्वारा शुरू की गई बैठकों से लगातार जारी है।

हाल ही में पूर्वांचल में पार्टी संगठन की बैठक हुई है। बिहार में होने वाले विधानसभा आमचुनाव से संबंधित रणनीति तैयार करने के निर्देश भी दिए हैं।

Sonajharia Minz: जिस 5 साल की बच्ची को इंग्लिश मीडियम स्कूल ने किया था रिजेक्ट, वह आज यूनेस्को की को-चेयर बनने वाली पहली भारतीय आदिवासी

1989 से अब तक 1061 चेयर नियुक्त हुए हैं जिसमें भारतीय भी शामिल हैं लेकिन अब तक भारत से कोई भी आदिवासी व्यक्ति शामिल नहीं था। मिंज भारत की पहली आदिवासी हैं जिन्हें यह प्रतिष्ठित पद प्राप्त हुआ है।

नई दिल्ली- जवाहरलाल नेहरू यूनिवर्सिटी में कंप्यूटर साइंस विभाग की प्रोफेसर डॉ. सोनाझरिया मिन्ज एक ऐसी शख्सियत हैं जिन्होंने अपने जीवन में असंख्य चुनौतियों का सामना करते हुए न केवल उच्च शिक्षा के क्षेत्र में अपनी पहचान बनाई, बल्कि वैश्विक मंच पर आदिवासी समुदायों के अधिकारों, ज्ञान प्रणालियों और आत्मनिर्णय को बढ़ावा देने के लिए यूनेस्को की को-चेयर के रूप में नियुक्त होकर इतिहास रच दिया है।

भारत की ओरांव आदिवासी समुदाय से डॉ. सोनाझरिया मिंज और कनाडा के निस्गा राष्ट्र से डॉ. एमी पैंट संयुक्त रूप से स्वदेशी ज्ञान अनुसंधान शासन और पुनर्वास में परिवर्तन में अगले 4 सालों के लिए यूनेस्को चेयर का नेतृत्व करेंगे। यह नियुक्ति वैकूवर में साइमन फ्रेजर विश्वविद्यालय और नई दिल्ली में जवाहरलाल नेहरू विश्वविद्यालय के बीच ऐतिहासिक सहयोग का प्रतीक है। अगले चार वर्षों में, सह-अध्यक्ष कनाडा, भारत और उसके बाहर स्वदेशी समुदायों के उत्थान पर ध्यान केंद्रित करेंगे, ताकि उनके आत्मनिर्णय और अनुसंधान प्रशासन के अधिकारों को मजबूत किया जा सके।

डॉ. सोनाझरिया मिंज भारत की पहली आदिवासी हैं जिन्हें यह प्रतिष्ठित पद प्राप्त हुआ है। 1989 से यूनेस्को इस प्रकार की नियुक्ति करता आया है और अब तक 1061 चेयर नियुक्त हुए हैं जिसमें भारतीय भी शामिल हैं लेकिन अब तक भारत से कोई भी आदिवासी व्यक्ति शामिल नहीं हो सका था लेकिन डॉ. सोनाझरिया मिंज ना केवल पहली आदिवासी महिला बल्कि भारत के जनजाति वर्ग से पहली शख्सियत बन गयी हैं जिन्हें ये मुकाम हासिल हुआ है। लेकिन उनका ये सफ़र आसान नहीं था- सामाजिक, भाषाई और लैंगिक भेदभाव की कई चुनौतियों को पार करके आज वे यहाँ तक पहुंची हैं। इससे पहले 2020 में सिदो कान्हू मुर्मू विश्वविद्यालय की कुलपति बनने पर डॉ. मिंज ने भारत में किसी यूनिवर्सिटी की पहली आदिवासी महिला कुलपति बनने का भी रिकार्ड कायम किया।

दिसंबर 1962 में जन्मी सोनाझरिया झारखंड के गुमला जिले से हैं। क्या आप यकीन करेंगे कि अपनी

आदिवासियत की वजह से मिन्ज को 5 साल की नन्ही उम्र में एक इंग्लिश मीडियम स्कूल में दाखिला नहीं मिल सका था। इसका कारण उनकी आदिवासी पहचान और उनके पिता का प्रोटेस्टेंट पादरी होना था, जो उस कैथोलिक स्कूल के प्रशासन को स्वीकार्य नहीं था। इस घटना ने उनके मन पर गहरी छाप छोड़ी। उन्होंने कहा, “ मैं सिर्फ पाँच साल की थी, लेकिन मुझे समझ में आ गया कि मुझे उस स्कूल में दाखिला इसलिए नहीं मिला क्योंकि मैं आदिवासी थी। मुझे नहीं पता कि मैं भेदभाव को समझती थी या नहीं, लेकिन मैं वंचना को समझती थी। मुझे पता था कि मैं आदिवासी होने की वजह से किसी चीज से वंचित थी और इसलिए मैं जानती थी कि मैं एक ऐसे सामाजिक क्षेत्र से हूँ जिसे भविष्य में भी भेदभाव का सामना करना पड़ सकता है। मुझे पता था कि मुझे हतोत्साहित किया जा सकता है, इसलिए मैं यह सुनिश्चित करना चाहती थी कि मैं अपनी क्षमता का निर्माण कर सकूँ और उस पर भरोसा कर सकूँ। मैंने उन्हें गलत साबित करने का संकल्प लिया।”

इसलिए जब मिंज कक्षा एक में थी और उसने अपनी शिक्षिका को यह कहते हुए सुना कि वह एक अच्छी शिक्षिका बनेगी, तो उसे लगा कि यह एक भविष्यवाणी है, “मैं गणित में अच्छी थी, इसलिए मैंने तुरंत फैसला किया कि मैं बड़ी होकर गणित की शिक्षिका बनूँगी।” मिंज कहती हैं कि जब उन्होंने स्कूल में दाखिला लिया तो उन्हें भाषा की बहुत समस्या थी और यह एक ऐसा विषय था जिससे उन्हें जूझना पड़ा। दूसरी ओर, गणित आसान था। इसके लिए उन्हें हिंदी जानने की ज़रूरत नहीं थी, लेकिन इसलिए उन्हें यह पसंद आया और उन्होंने तय किया कि वे इसमें सर्वश्रेष्ठ बनेंगी।

उनके एक बार एक गैर-आदिवासी गणित शिक्षक ने उन्हें यह कहकर हतोत्साहित करने की कोशिश की, “तुमसे ना हो पाएगा।” इस टिप्पणी ने उन्हें और अधिक दृढ़ निश्चयी बना दिया। उन्होंने गणित में उत्कृष्ट प्रदर्शन किया और कक्षा में शत-प्रतिशत अंक प्राप्त किए। उन्होंने ठान लिया कि वह न केवल गणित में उत्कृष्टता हासिल करेंगी, बल्कि एक गणित शिक्षक बनेंगी।

भेदभाव से परेशान होकर साऊथ इंडिया शिफ्ट हुआ परिवार

संथाल जनजाति के बाद झारखंड में भारत की दूसरी सबसे बड़ी जनजाति उरांव समुदाय, कई भारतीय राज्यों में लगभग 3.6 मिलियन लोगों का समूह है, जिसमें से 1.7 मिलियन अकेले झारखंड में रहते हैं। डॉ. मिंज की मातृभाषा कुरुख है, और वह अपने वंश को मिंज (मछली) कबीले से जोड़ती हैं, उनकी माँ खेस (धान) कबीले से थीं।

झारखंड से मिंज का परिवार दक्षिण भारत चला गया। उन्हें उम्मीद थी कि उन्हें अपने गृह राज्य में जिस तरह के भेदभाव का सामना करना पड़ा, वैसा उन्हें नहीं करना पड़ेगा, “हमारे रूप-रंग के कारण, मेरे पिता को लगा कि हम यहाँ के लोगों से ज़्यादा मिलते-जुलते दिखेंगे और हमें भेदभाव का सामना नहीं करना पड़ेगा।” बेंगलूर में अपना प्री-यूनिवर्सिटी कोर्स पूरा करने के बाद मिंज चेन्नई के महिला क्रिश्चियन कॉलेज में स्नातक की डिग्री के लिए गईं और फिर मद्रास क्रिश्चियन कॉलेज से गणित में मास्टर्स की डिग्री ली। लेकिन वह यहाँ सिर्फ पढ़ाई-लिखाई में ही शामिल नहीं थीं, बल्कि खेलकूद में भी आगे थीं। उन्होंने हॉकी में बेहतरीन प्रदर्शन किया। MCC के बाद मिंज ने JNU दिल्ली से कंप्यूटर साइंस में एमफिल और पीएचडी की डिग्री हासिल की।

बरकतुल्लाह विश्वविद्यालय में सहायक प्रोफेसर से सिदो कान्हू मुर्मू विश्वविद्यालय की वीसी बनने तक का सफर

1990 में मिंज की पहली नौकरी भोपाल के बरकतुल्लाह विश्वविद्यालय में कंप्यूटर विज्ञान विभाग में सहायक प्रोफेसर के रूप में थी। वह मार्च 1991 में मसूरी कामराज विश्वविद्यालय के कंप्यूटर विज्ञान विभाग में शामिल हुईं। जनवरी 1992 में मिंज जवाहरलाल नेहरू विश्वविद्यालय के स्कूल ऑफ कंप्यूटर एंड सिस्टम साइंसेज में सहायक प्रोफेसर बन गईं। उन्होंने 1997 में जवाहरलाल नेहरू विश्वविद्यालय (जेएनयू), नई दिल्ली से कंप्यूटर विज्ञान में पीएचडी की उपाधि प्राप्त की।

मिंज को 1997 में एसोसिएट प्रोफेसर के पद पर नियुक्त किया गया था और 2005 में जवाहरलाल नेहरू विश्वविद्यालय के स्कूल ऑफ कंप्यूटर एंड सिस्टम साइंसेज में प्रोफेसर के पद पर पदोन्नत किया गया था। उनके शोध के

क्षेत्रों में आर्टिफिशियल इंटेलिजेंस, मशीन लर्निंग, सॉफ्ट कंप्यूटिंग (रफ सेट थ्योरी, ग्रैयुलर कंप्यूटिंग), डेटा माइनिंग और जियोस्पेशियल एनालिटिक्स शामिल हैं।

27 मई 2020 को झारखंड की राज्यपाल द्रौपदी मुर्मू ने उन्हें दुमका में सिदो कान्हू मुर्मू विश्वविद्यालय का कुलपति नियुक्त किया। मुख्यधारा की आदिवासी भाषाओं, कला और संस्कृति के प्रति उनकी प्रतिबद्धता के साथ, झारखंड के दुमका में सिदो कान्हू मुर्मू विश्वविद्यालय में संथाल संस्कृति अध्ययन, आदिवासी डिजाइन, कला और शिल्प पर सर्टिफिकेट कोर्स जैसे नए कार्यक्रम शुरू किये। 2022 में बार्सिलोना यूनेस्को उच्च शिक्षा सम्मेलन में उन्होंने उच्च शिक्षा में आदिवासी/स्वदेशी ज्ञान की भूमिका पर एक सत्र में भाग लिया।

जून 2023 में झारखंड के दुमका स्थित सिदो कान्हू मुर्मू विश्वविद्यालय के कुलपति के रूप में अपना कार्यकाल सफलतापूर्वक पूरा करने के बाद सोनाझरिया मिंज अपने मूल संस्थान, स्कूल ऑफ कंप्यूटर एंड सिस्टम साइंसेज, जवाहरलाल नेहरू विश्वविद्यालय, नई दिल्ली में लौट आईं।

मिंज सिर्फ जेएनयू में प्रोफेसर ही नहीं रहीं , बल्कि वे जेएनयू टीचर्स एसोसिएशन की अध्यक्ष भी बनीं, जो देश के सबसे लोकप्रिय, आकर्षक और ‘राजनीतिक’ शिक्षक संगठनों में से एक है। अपने कार्यकाल के दौरान, मिंज ने यह भी सुनिश्चित किया कि वे कैंपस में हाशिए पर पड़े छात्रों से जुड़ें और उन्हें सशक्त बनाएं और उनके संघर्षों में उनकी मदद करें।

क्या है यूनेस्को चेयर?

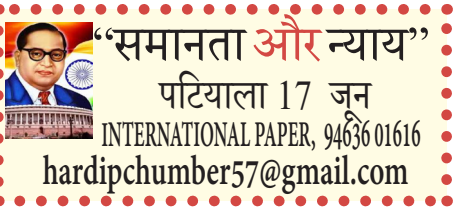
यूनेस्को चेयर एक अंतरराष्ट्रीय शैक्षणिक पद है, जो दुनिया भर के विश्वविद्यालयों और शोध संस्थानों में शिक्षा, संस्कृति, सतत विकास और मानवाधिकार जैसे यूनेस्को के महत्वपूर्ण विषयों पर वैश्विक सहयोग, ज्ञान साझा करने और क्षमता निर्माण को बढ़ावा देता है। 125 से अधिक देशों में 1,000 से ज्यादा यूनेस्को चेयर हैं।

Indigenous Knowledge Research Governance (IKRG) स्वदेशी समुदायों द्वारा निर्देशित एक प्रणाली है, जो उनके ज्ञान, अधिकारों, भाषाओं और भूमि से जुड़े शोध को नियंत्रित करती है। यह प्रकृति और सभी जीवों के प्रति सम्मान, साझेदारी और जिम्मेदारी पर आधारित है। साथ ही, यह लैंगिक हिंसा, शोषण और शोध में औपनिवेशिक मानसिकता का विरोध करता है।

को- चेयर्स दुनिया भर के स्वदेशी समुदायों, संगठनों और सरकारों के साथ मिलकर काम करेंगे, जैसे सांस्कृतिक धरोहरों की वापसी (जबसे चुराई या ली गई चीजें उनके असली मालिकों को लौटाई जाएँ)। स्वदेशी-नेतृत्व वाले शोध मॉडल बनाना। स्वदेशी भाषाओं को पुनर्जीवित करने के लिए नीतियाँ बनाना है। इसका मकसद स्वदेशी लोगों को अपने ज्ञान, संसाधनों और भविष्य पर खुद का नियंत्रण दिलाना है।

ओडिशा में दलित परिवार को बाल विवाह से इनकार करने पर सामाजिक बहिष्कार का सामना करना पड़ रहा है।

प्रशांत बार, उनकी पत्नी और बेटी को ग्रामीणों द्वारा सामाजिक रूप से बहिष्कृत कर दिया गया है और उन्हें पानी, जलाऊ लकड़ी, गांव के मंदिर, स्थानीय दुकानों, बाजारों और कृषि क्षेत्रों तक पहुंच से वंचित कर दिया गया है।

बालेश्वर: बालेश्वर जिले के सिंगला पुलिस सीमा के अंतर्गत बालिया पाटी गांव में अपनी नाबालिग बेटी की शादी से इनकार करने के बाद अनुसूचित जाति

के एक परिवार को पिछले तीन साल से सामाजिक बहिष्कार का सामना करना पड़ रहा है।

प्रशांत बार, उनकी पत्नी और बेटी को ग्रामीणों ने पानी, जलाऊ लकड़ी, गांव के मंदिर, स्थानीय दुकानों, बाजारों

प्रशांत की बेटी जो कॉलेज में पढ़ती है, उसने 14 जून को सिंगला पुलिस स्टेशन में शिकायत दर्ज कराकर अपने माता-पिता के लिए न्याय की मांग की, लेकिन अभी तक कोई एफआईआर दर्ज नहीं हुई है। फोटो | एक्सप्रेस

और कृषि क्षेत्रों तक पहुंच से वंचित करके सामाजिक रूप से बहिष्कृत कर दिया है।

तीन साल पहले, प्रशांत की नौवीं कक्षा में पढ़ने वाली बेटी को जंभीराई के एक युवक ने अगवा कर लिया था और बाद में उसे बचा लिया गया था। लड़की के घर लौटने के बाद, ग्रामीणों और युवक के माता-पिता ने प्रशांत और उसकी पत्नी पर लड़की की युवक के साथ

शादी को स्वीकार करने का दबाव बनाया।

लेकिन, प्रशांत ने यह कहते हुए इनकार कर दिया कि वह नाबालिग है और वह उच्च शिक्षा हासिल करना चाहती है। तब से, इस मामले पर दोनों पक्षों और ग्रामीणों के बीच कई बैठकें हुईं। हालांकि, प्रशांत अपने फैसले पर अड़े रहे।

इसके बाद, एक कंगारू अदालत ने परिवार पर सामाजिक बहिष्कार लगा

दिया क्योंकि ग्रामीणों का फैसला स्वीकार नहीं किया गया था। सोशल मीडिया पर इस घटना का एक वीडियो वायरल हो रहा है, जिसमें गांव के मुखिया स्थानीय बाजार में जाकर प्रशांत के परिवार के सामाजिक बहिष्कार की घोषणा करते नजर आ रहे हैं।

इस बीच, तीन साल पहले नाबालिग का अपहरण करने वाले युवक की शादी हो चुकी है, लेकिन गांव वालों ने बहिष्कार जारी रखा है। फिलहाल, मामला इतना बिगड़ चुका है कि दंपति मानसिक रूप से प्रताड़ित

हो रहे हैं। प्रशांत की बेटी जो कॉलेज में पढ़ती है, ने 14 जून को सिंगला थाने में अपने माता-पिता के लिए न्याय की मांग करते हुए शिकायत दर्ज कराई, लेकिन अभी तक कोई एफआईआर दर्ज नहीं की गई है।

टीएनआई से बात करते हुए सिंगला थाने की प्रभारी निरीक्षक कमलिनी तांडी ने कहा कि लड़की की शिकायत पुलिस अधिकारियों को तब मिली, जब वह बालासोर में ड्यूटी पर थी। शिकायतकर्ता से जानकारी की पुष्टि करने के बाद कार्रवाई की जाएगी।

भोपाल के निशातपुरा थाने में महिला से मारपीट का मामला – पुलिस जवान निलंबित, विभागीय जांच जारी

घटना सामने आने के बाद पुलिस कमिश्नरेंट में हड़कंप मच गया। वरिष्ठ अधिकारियों ने मामले की संवेदनशीलता और महिला के अधिकारों के उल्लंघन को देखते हुए फौरन सख्त कदम उठाए।

MP: बीएन राव को संविधान निर्माता घोषित करने की मांग, बहुजन संगठनों ने जताया विरोध

इस मांग पर दलित एक्टिविस्ट संगठनों और संविधान विशेषज्ञों ने कड़ी आपत्ति जताई है।

“समानता और न्याय”
पटियाला 17 जून
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

भोपाल। मध्य प्रदेश की राजधानी भोपाल में पुलिस की कार्यप्रणाली पर एक बार फिर गंभीर सवाल उठे हैं। निशातपुरा थाने में एक महिला के साथ बेरहमी से मारपीट करने और धमकाने के मामले में कार्यवाहक प्रधान आरक्षक सुंदर सिंह राजपूत को निलंबित कर दिया गया है। यह कार्रवाई डीसीपी जोन-4 जितेंद्र सिंह द्वारा की गई है, जिन्होंने इस घटना को कर्तव्यों का दुरुपयोग, अनुशासनहीनता और अशोभनीय आचरण मानते हुए तत्काल प्रभाव से निलंबन का आदेश जारी किया।

क्या है मामला?
शिकायतकर्ता महिला ने शुक्रवार को भोपाल पुलिस कमिश्नर कार्यालय पहुंचकर अपनी आपबीती सुनाई। उसने बताया कि उसे थाने में पति से जुड़े एक मामले में पूछताछ के लिए बुलाया

गया था। लेकिन जब वह अपनी मां के साथ थाने पहुंची, तो प्रधान आरक्षक सुंदर सिंह राजपूत ने उसे थाने के कंप्यूटर रूम में ले जाकर डंडे से पीटा। पीड़िता का कहना है कि उसकी मां को कमरे से बाहर निकाल दिया गया और उसके बाद उसे धमकाते हुए झूठे केस में फंसाने की बात कही गई। महिला ने पुलिस अधिकारियों को अपने हाथ और पीठ पर चोट के निशान भी दिखाए। मामले की गंभीरता को देखते हुए उसे तुरंत मेडिकल जांच के लिए भेजा गया और बयान दर्ज किए गए। महिला की शिकायत पर डीसीपी ने एसीपी चुनाभट्टी को जांच सौंपी थी। प्रारंभिक जांच में स्पष्ट हो गया कि महिला के साथ की गई

मारपीट के आरोप सही हैं। यह सामने आया कि सुंदर सिंह ने बिना किसी वैध कानूनी प्रक्रिया के महिला को अकेले कमरे में लेकर शारीरिक हिंसा की। जांच रिपोर्ट आने के बाद पहले जवान को लाइन अटैच किया गया, लेकिन जैसे ही प्रमाण पुष्ट हुए, उसे निलंबित कर दिया गया। फिलहाल विभागीय जांच जारी है, जिसकी रिपोर्ट के आधार पर अंतिम अनुशासनात्मक कार्रवाई की जाएगी।

वरिष्ठ अधिकारियों ने ई संवेदनशीलता
घटना सामने आने के बाद पुलिस कमिश्नरेंट में हड़कंप मच गया। वरिष्ठ अधिकारियों ने मामले की

संवेदनशीलता और महिला के अधिकारों के उल्लंघन को देखते हुए फौरन सख्त कदम उठाए। डीसीपी जितेंद्र सिंह ने स्पष्ट किया कि किसी भी परिस्थिति में महिलाओं के साथ हिंसा और दुर्व्यवहार बर्दाश्त नहीं किया जाएगा।

पुलिस विभाग की साख पर सवाल

मध्य प्रदेश राज्य महिला आयोग की पूर्व सदस्य संगीता शर्मा ने द मूकनायक से बातचीत में कहा, इस घटना ने एक बार फिर यह सवाल खड़ा कर दिया है कि थाने, जो जनता के लिए न्याय और सुरक्षा की जगह माने जाते हैं, वहीं अगर कोई महिला सुरक्षित नहीं रह पाती, तो आम नागरिक कैसे न्याय की उम्मीद करें?

उन्होंने आगे कहा, मोहन यादव की सरकार में पूरे प्रदेश में जंगल राज है। पुलिस अपना काम कैसे कर रही है यह मामले उदाहरण के साथ सबके सामने है। दोषी पुलिस कर्मी को बर्खास्त किया जाना चाहिए।

“समानता और न्याय”
पटियाला 17 जून
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

भोपाल। मध्य प्रदेश के मुरैना जिले में एक बार फिर संविधान निर्माण को लेकर विवादास्पद मांग उठी है। सवर्ण एकता मंच ने प्रदेश संयोजक दिनेश डंडौतिया के नेतृत्व में राष्ट्रपति के नाम एक ज्ञापन तहसीलदार को सौंपा, जिसमें सर बेनीगल नरसिंह राव (बीएन राव) को ‘संविधान निर्माता’ घोषित करने की मांग की गई। इस मौके पर मंच के कार्यकर्ताओं ने तहसीलदार कार्यालय का घेराव करते हुए जोरदार नारेबाजी भी की। इधर बहुजन संगठनों ने मांग का विरोध करते हुए, भ्रम फैलाने का आरोप लगाया है।

डंडौतिया ने कहा कि सर बीएन राव को कानून का गहरा ज्ञान था और इसी योग्यता के आधार पर 1946 में उन्हें संविधान सभा का संवैधानिक सलाहकार नियुक्त किया गया था। उन्होंने कई देशों की संवैधानिक व्यवस्थाओं का अध्ययन किया और भारतीय संविधान का प्रारंभिक मसौदा तैयार करने में सहयोग दिया।

सवर्ण एकता मंच का दावा है कि वे पहले भारतीय नागरिक थे जो अंतरराष्ट्रीय न्यायालय में न्यायाधीश बने। उन्होंने बिना किसी वेतन और भत्ते के संविधान के प्रारूप निर्माण में भागीदारी निभाई।

संगठन ने राष्ट्रपति से तीन प्रमुख मांगे की:

- सर बीएन राव को “संविधान निर्माता” की उपाधि दी जाए।

लगातार संपर्क में है। इसके अलावा, नई दिल्ली में एक नियंत्रण कक्ष स्थापित किया गया है, और ईरान के तीन शहरों, तेहरान, बंदर अब्बास और ज़ाहेदान में 24x7 आपातकालीन हेल्पलाइन स्थापित की गई है। नई दिल्ली नियंत्रण कक्ष के

- देशभर में सर्वोच्च स्थानों पर उनकी प्रतिमाएं स्थापित की जाएं।
 - उन्हें मरणोपरांत राष्ट्रपति पदक से सम्मानित किया जाए।
- ज्ञापन सौंपने के दौरान मनीष शर्मा, प्रमोद शर्मा, कल्ला शर्मा, दिनेश उपाध्याय, रामू शर्मा, आकाश शर्मा सहित कई कार्यकर्ता मौजूद रहे।

दलित संगठनों और विशेषज्ञों का विरोध

इस मांग पर दलित एक्टिविस्ट संगठनों और संविधान विशेषज्ञों ने कड़ी आपत्ति जताई है। उनका कहना है कि यह इतिहास को तोड़-मरोड़ कर पेश करने की कोशिश है और इससे समाज में भ्रम की स्थिति पैदा हो रही है।

बहुजन चिंतक और अधिवक्ता धर्मेन्द्र कुशवाहा ने कहा, “डॉ. भीमराव अंबेडकर को संविधान सभा ने सर्वसम्मति से संविधान निर्माता नियुक्त किया था। वे न केवल प्रारूप समिति के अध्यक्ष थे, बल्कि उनके नेतृत्व में ही संविधान का अंतिम रूप तैयार हुआ। बीएन राव संविधान के सलाहकार थे, परंतु उन्हें संविधान निर्माता कह देना तथ्यों के साथ धोखा है।”

इधर अधिवक्ता रामेश्वर ठाकुर ने कहा, “यह मांग राजनीतिक उद्देश्य से प्रेरित लगती है। संविधान निर्माता

का दर्जा केवल डॉ. अंबेडकर को है, जिन्हें खुद संविधान सभा, तत्कालीन प्रधानमंत्री नेहरू और राष्ट्रपति राजेन्द्र प्रसाद ने यह भूमिका सौंपी थी।”

बाबा साहब से डरते हैं मनुवादी

द मूकनायक से बातचीत करते हुए भीम आर्मी प्रदेश अध्यक्ष सुनील बैरसिया ने कहा, “ग्वालियर हाईकोर्ट परिसर में डॉ. अंबेडकर की प्रतिमा लगाने का मुद्दा सिर्फ एक मूर्ति लगाने का नहीं है, ये न्याय, सम्मान और पहचान का सवाल है। बाबा साहब इस देश के संविधान निर्माता रहे हैं, देश के पहले कानून मंत्री रहे हैं और उन्होंने हमें सामाजिक न्याय का सिद्धांत दिया। आज कुछ लोग, जो सामाजिक न्याय के खिलाफ हैं, वो बाबा साहब की मूर्ति से डरते हैं। ये डर दिखाता है कि उनके विचार आज भी कितना प्रभावशाली हैं। हम मांग करते हैं कि हाईकोर्ट परिसर में उनकी प्रतिमा तुरंत लगाई जाए। कुछ मनुवादी विचारधारा वाले लोग भ्रम फैला रहे हैं, लेकिन देश सब जानता है। बाबा साहब संविधान के निर्माता हैं।”

क्या कहती है संविधान सभा की ऐतिहासिक दस्तावेज़ी प्रक्रिया?

संविधान निर्माण की जा सकता है तेहरान, ईरान ने नीचे संपर्क विवरण के साथ 24x7 आपातकालीन हेल्पलाइन स्थापित की है।

+98 9128109115 और +98 9128109109 पर कॉल करने के लिए।
व्हाट्सएप संचार नंबर +98 901044557, +98

ऐतिहासिक प्रक्रिया में सर बीएन राव की भूमिका एक सलाहकार के रूप में थी, जो प्रारूप तैयार करने से पहले अन्य देशों की संवैधानिक व्यवस्थाओं का अध्ययन कर मार्गदर्शन प्रदान करते थे। परंतु संविधान का अंतिम प्रारूप, अनुच्छेदों का चयन, भाषा का निर्धारण और उसके राजनीतिक-सामाजिक संदर्भों का समावेश – यह सब कार्य डॉ. अंबेडकर की अध्यक्षता वाली प्रारूप समिति ने किया।

डॉ. अंबेडकर को 29 अगस्त 1947 को संविधान सभा ने 7-सदस्यीय प्रारूप समिति का अध्यक्ष नियुक्त किया था। उन्होंने 2 साल 11 महीने और 18 दिन की मेहनत से संविधान निर्माण की ऐतिहासिक जिम्मेदारी निभाई।

मुरैना में सवर्ण एकता मंच की मांग ने एक बार फिर भारत के संविधान निर्माण से जुड़े इतिहास को लेकर नई बहस छेड़ दी है। जबकि बीएन राव का योगदान निर्विवाद है, संविधान निर्माता के रूप में एकमात्र नाम डॉ. भीमराव अंबेडकर का ही है, जिसे ऐतिहासिक रूप से दर्ज किया गया है। विशेषज्ञों की राय में इस तरह की मांगें समाज में भ्रम और वैचारिक टकराव को जन्म दे सकती हैं।

क्या कहते हैं संविधान और इतिहास?

संविधान सभा ने डॉ. अंबेडकर को संविधान निर्माता के रूप में स्वीकृत किया था। बीएन राव की भूमिका सलाहकार तक सीमित थी, न कि निर्णायकर्ता की।

इजराइल-ईरान संघर्ष के बीच ईरान से 100 भारतीय छात्र आर्मेनिया पहुंचे

विदेश मंत्रालय ने उन भारतीय निवासियों को भी सलाह दी है जो परिवहन के मामले में आत्मनिर्भर हैं और वे शहर से बाहर चले जाएं, क्योंकि इजराइल और ईरान के बीच तनाव बढ़ रहा है।

“समानता और न्याय”
पटियाला 17 जून
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

चंडीगढ़: ईरान के उर्मिया से कम से कम 100 भारतीय छात्र आर्मेनिया पहुंच गए हैं और देश वापस लौटने का इंतजार कर रहे हैं।

तेहरान में भारतीय छात्रों को ईरान से बाहर निकाला जा रहा है और जिन भारतीय निवासियों के पास अपना परिवहन है, उन्हें शहर से बाहर जाने की सलाह दी गई है। कुछ भारतीय नागरिक आर्मेनिया पहुंच गए हैं।

विदेश मंत्रालय ने आज कहा कि ईरान में सुरक्षा संबंधी चिंताओं के कारण दूतावास द्वारा की गई

व्यवस्था के माध्यम से तेहरान में भारतीय छात्रों को शहर से बाहर निकाल दिया गया है। विदेश मंत्रालय ने उन भारतीय निवासियों को भी शहर से बाहर जाने की सलाह दी है जो परिवहन के मामले में आत्मनिर्भर हैं, क्योंकि इजरायल और ईरान के बीच तनाव बढ़ रहा है। विदेश मंत्रालय ने कहा,

“कुछ भारतीयों को आर्मेनिया की सीमा के माध्यम से ईरान छोड़ने में मदद की गई है।” जम्मू और कश्मीर छात्र संघ के राष्ट्रीय संयोजक नासिर खुहमी ने कहा कि बढ़ते इजरायल-ईरान संघर्ष के बीच, भारत ने ईरान से छात्रों को निकालना शुरू कर दिया है। उन्होंने कहा, “उर्मिया